

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג - סי' רסט)

הלכות נדרים			
	4	איזה דברים משובחים ואיזה הם מגונים	רג
	6	דין המתפס בנדר	רד
	8	דין האוסר דבר עליו באיסור תורה	רה
	9	דיני ידות הנדרים	רו
	11	דין כנויי נדרים	רז
	11	דיני סתם נדרים והנודר בהם	רח
	14	השומע שחבירו נודר ואמר אמן	רט
	14	שצריך לפרוט הנדר בשפתיו	רי
	15	המתנה שנדריו לא יהיו נדרים	ריא
	17	דין הנודר בתורה	ריב
	17	שאינן הנדרים חלים על דבר שאין בו ממש	ריג
	19	לעבור על מנהג צריך התרה	ריד
	20	שהנדרים חלים על דבר מצוה	רטו
	24	חלוק בין האומר פירות אלו או לא אמר אלו, ודין הנודר מהמבושל, (וכיצד הולכין בנדרים אחר לשון תורה)	רטז
	29	דין הנודר מהמבושל, מהמליח, ממעשה קדירה, ודומיהם, וכיצד הולכין בנדרים אחר לשון בני אדם	ריז
	39	כיצד הולכין אחר כוונת הנודר	ריח
	44	הנודר בלא קביעות זמן	ריט
	44	חלוק שבין קונם יין להיום או לזמן, ודין הנודר על דבר שאינו קבוע	רכ
	50	דיני הנודר הנאה מחבירו	רכא
	59	מי שחתנו מודר הנאה ממנו ורוצה ליתן מעות לבתו	רכב
	59	דין המדיר בנו לתלמוד תורה	רכג
	60	מי שאמר נכסיך עלי חרם	רכד
	61	האומר לחבירו פירותיו של פלוני אסורין עליך	רכה
	62	שותפים שהדירו זה את זה	רכו
	64	דין מי שאסר עצמו מכל ישראל	רכז
	65	דיני התרת נדרים, וההבדל שבין פתח להרמה, והיאך נקרא דעת רבים	רכח
	102	דין נדר שהותר מקצתו, או מי שנדר על דבר א' שני פעמים	רכט
	108	מתירין שבועות ונדרים, אפילו נשבע בהזכרת השם	רל
	109	הנודר על תנאי, או מי שתולה נדרו בדעת אחרים	רלא
	110	דין נדרי זרוזין והבאי ושגגות ואונסין	רלב
	124	עונות נדרים לזכר ולנקבה	רלג
	125	מתי האב והבעל מפירין ומתי מפירין שניהם יחד	רלד

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג - סי' רסט)

סימן רג - איזה דברים משובחים ואיזה הם מגונים. ובו ז' סעיפים:

- (א) אלא תהי רגיל בנדרים¹, ככל הנודר אף ע"פ שמקיימו נקרא רשע(א) ונקרא חוטא(ב):
(א) אע"פ שמקיימו נקרא רשע - פי' כיון שאינו מבקש להתירו² (ש"ך).
(ב) נקרא חוטא - אם יש לו פתח להתיר ואינו מתיר נקרא רשע ואם לא מצא פתח עדיין מ"מ נקרא חוטא כל זמן שנדרו עליו (ש"ך).
(ב) **איחר אדם נדרו** פנקסו(ג) נפתחת:
(ג) פנקסו כו' - כלומר מן השמים פותחין פנקס מעשיו ומדקדים בהם (ש"ך).
(ג) הנודר³, כאילו בונה במה בשעת איסור הבמות⁴. והמקיימו, כאילו הקריב עליה קרבן, שטוב יותר שישאל על נדרו⁵. והני מילי בשאר נדרים, אבל נדרי הקדש(ד) מצווה לקיימן. ולא ישאל עליהם אלא מדוחק (וכן אם נשבעה) על איזה דבר, לא ישאל עליו חלא מדוחק):
(ד) אבל אם נדרי הקדש כו' - ועי' לקמן (סי' רנח ס"?) (ש"ך), אדם שנדר "אם ארכוב על סוס אתן מאה ש"ח להקדש". א', נדרי צדקה אין נשאלים עליהם אלא מדוחק, אבל נדון דידן, איקרי שפיר מדוחק, דאם יעמוד כל ימיו באיסור רכיבה, מי ידע מה ילד יום. והנה פירוש נדרו הוא שנדר שלא לרכוב על סוס, ואם מקיים נדרו אז אינו חייב כלום להקדש, רק אם עבר נדרו ולא מיקרי זה נודר להקדש, כי מסתמא בשעת נדרו היה בדעתו לקיים, רק עשה קיומא והבטחה לקיים נדרו ע"י קנס, כדי שיהא הנדר שריר וקים, ויש לשאול אותו איך היה דעתו, דשמא דעתו דפשיטא ליה ואינו יכול לקיים, ורוצה ליתן הממון להקדש, אבל אם נדר בכעסו, ואינו יודע מה בלבו, אז יש לילך אחר לשון בני אדם, אבל אם נתחייב כבר, או עבר על נדרו חלילה להתיר ויהא חוטא נשכר, או לגרום חטא. ויכול להתיר, דלא שייך האי טעם אין החכם מתיר עד שיחול הנדר (סי' רכח ס"י?), אלא ע"י מעשה שיעשה הנודר כגון ש"איני נהנה לאבא ולאביך אם אני עושה לפיך", דכל זמן שאינה עושה לפי הבעל, אינה אסורה להנות מאביה ומאביו, ועוד דנדרים הולך אחר לשון בני אדם, הרי הוא כאלו אמר "הרי עלי שלא ארכוב, ואם ארכוב אתן ק' זהו' להקדש", ועוד אפי' אמר "אתן ק' זהו' להקדש אם ארכוב", שהקדים נתינת הזהובים לרכיבה, מ"מ הרכיבה הוי הנדר ונתינת הק' זהו' התנאי, אם כן חל נדרו מיד ואסור לרכוב בשביל אלו הדברים, ולכך מיקרי שפיר חל הנדר, ויש להתירו, ומ"מ מתי שיבא לידי כה"ג להתיר להמון עם הפריצים בנדרים, אני משים עליהם להתענות בה"ב, וכה"ג לפי האדם ולפי הנדר, וכן ליתן מעות לדבר מצוה זהו' או כה"ג לפי עשרו, כדי שלא יזלזלו בנדרים, שאמר מאי איכפת לן אם אשבע כל מה שארצה, אלך אצל חכם ויתיר לי (רע"א * מהר"ם).
(ה) וכן אם נשבע - פי' דבשבעה כתיב לא ינקה ולכך יש מחמירין בשבועה דאין לה התרה כדלקמן (סי' רל ס"?) (ט"ז, ש"ך).

Commented [YL1]:
ה זה??

¹ עי' ש"ך על התורה (במדבר ל ג): שלא יהא רגיל בנדרים אלא לצורך כמו שאמר לה', כמו עת לעשות לה' (תהלים קיט קכו), משום סייג. ועי' הרמב"ן (חולין ב ע"א): הרגיל בקרבנות אינו ירא מן השגגות שהוא סומך על קרבנותיו, ומי שאינו מביא קרבן כלל הוא מדקדק על עצמו שלא יבא חטא על ידו אפי' בשוגג. ועי' שירי כנה"ג (הגה"ט סי' רג אות ב) היינו ב' פעמים.
² לשון הרמב"ם: ואף על פי שהן עבודה (לשם) לא ירבה אדם בנדרים איסור ולא ירגיל עצמו בהם, אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהן בלא נדר. ועי' לקמן הערה 7.
³ לגבי נדרים על ידי שליח, עי' לקמן סי' רלו סק"א.
⁴ אע"פ שאין איסור לעשות במה, עי' ר"ן שם: מדמינן לה לבונה במה משום דסליק אדעתיה דנודר דמצוה קא עביד דרחמנא אסריה במילי דאיסורא ואיהו נמי אסר אנפשיה וקאמר דטעי דאדרבה לבונה במה דמי דנהי דרחמנא אזהריה לאקרובי קרבנות בפנים אזהריה דלא לוסיף עלה לבנות במה ולהקריב בחוץ ה"נ נהי דרחמנא אסר עליה דברים האסורים כי מוסיף איהו אמאי דאסר רחמנא פשע כענין שאמרו בירושלמי בפרק פותחים לא דיין במה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים ושייך ביה נמי האי לישנא משום דנודר מתפיס בקרבן וכיון שאין קרבנו רצוי נמצא כבונה במה ומקריב בחוץ. הא דאסור לנודר היא דוקא אם אינו לצורך, אמנם אם יש צורך לנדרו, כגון שמפטר עם חבירו במ"מ ואינו מאמין לו עד שנודר או כגון באלמנה הנודרת ליתומים אין איסור לנודר דומיא דנודר בעת צרה (בית יצחק יו"ד ח"ב סי' סד אות א).
⁵ עי' לקמן סי' רל ס"א ברמ"א.

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג - סי' רסט)

(ד) צריך ליוהר שלא ידור שום דבר, ואפי' צדקה אין טוב לידור. ⁸אלא אם ישנו בידו יתן מיד ואם לאו לא ידור עד שיהיה לו(ו) ⁹ואם פוסקים צדקה וצריך לפסוק עמהם יאמר בלא

נדר(ז):⁶

(ו) לא ידור עד שיהיה לו - פי' דס"ד דכל שאין לו מ"מ יקבל עליו אם יהיה לו, אלא ימתין עד שיהיה לו ואז יתן בלא נדר דבשעה שיהיה לו אין צריך כלל לנדור (ט"ז).
(ז) יאמר בלא נדר - ר"ל שיאמר בפירוש "בלא נדר" אבל אין פירושו שיפסוק סתם ולא יאמר שהוא עושה משום נדר דאף אם פוסק סתם הוה נדר, וע"ל (סי' רנז ס"ג-ד) (ש"ך).
עי' ש"ך, מסתמא הוא בתורת נדר, אף על פי שאינו מזכיר נדר בהדיא, כמו האומר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני, הוא גם כן נזיר (פ"ת * של"ה).

(ח) ¹⁰בעת צרה מותר לנדור: @NO MB@

(ו) ¹¹האומר אשנה פרק זה ⁸וירא שמא יתשל בדבר, שרי ליה למנדר(ח) לזרוזי נפשיה וכן ¹²אם ירא שיתקפו יצרו ויעבור על איזו מצוה ממצוות לא תעשה או יתשל מקיום מצות עשה מצוה לישבע(ט) ולנדור כדי לזרוז עצמו:⁹

⁶ עי' לקמן הערה 7 בשם הערוך השלחן, ועי' לקמן הערה 178. בכל דבר מצוה או בצדקה כשגמר בלבו לקיימה לא נקרא נדר גמור לעבור עליו בבל יחל, אלא חל עליו מן התורה דין "בפיך זו צדקה" שעובר, אכן כשאומר בלי נדר נראה שמתכוין אף בלי דין של בפיך זו צדקה שמחייב את האדם כמו נדר, וללא איסור עשה דמוצא שפתיך תשמור, וכשאומר בלי נדר אין עליו רק התחייבות לבד ולא נקרא אסמכתא אלא בגדר שארית ישראל לא ידברו כזב, וגם נצח ישראל לא ישקר, והוא גם בכלל מדבר שקר תרחק כשמשנה בלא סיבה, אבל אין עליו איסורים דנדר ושבועה המחייבים אותו בכל אופן, ולכן כשיש לו סיבה שלא נותן, כגון ששכח או שאין לו, הואיל וכבר התיר לעצמו מתחילה שמעיקרא לא נתכוין לנדור אינו עובר, אבל בלי סיבה כלל חייב לקיים מה שאמר ובכלל "מדבר שקר תרחק" הוא, וגמר בלבו כן אף שלא רוצה באיסורי נדר וכדומה, וע"כ נוהגין אצלנו בע"ה לומר בעלייה לתורה "כשיתן" ולא אומרים "בעבור שיתן", שאם יאמר "בעבור שיתן בלי נדר" נשאר עכ"פ התחייבות שצריך לקיים אף שאין בו חומר איסור ולא צריך התרה, משא"כ כשיאמר "כשיתן" (תשובות והנהגות ח"ג סי' קס), ועי' דבריו (ח"ג סי' תעו) דה"ה לגבי תעניות, וכעין זה כתב השבט הלוי (ח"י סי' קנו) בשם הגריש"א. אבל אם אמר הגבאי "נדר צדקה" בלשון עבר, אין שום חיוב?.

⁷ אל יקבל עליו הנדרים ההמה [בשעת צרה] רק לזמן קצר, ואפילו תוך הזמן הנ"ל יתלה נדריו בקנס ממון, שאם יכשל בנדריו יוכל לתקן המכשול בממונו (יוסף אומץ ח"ג נדרים אות א). מצוה לנדור בעת צרה, ולכן נהגו לידור צדקות ושמן למאור ביוה"כ י"ל דע"י שהוא יום הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו יתברך כשעת צרה דמי וכל נדר בעת צרה יש לו שני דרכים האחד לנדור ולשלם מיד כמו שאמר נדרו ושלמו או לנדור שיעשה דבר מצוה כשיצא מן הצרה, וכן אם נודר כדי שאחרים יתנו ג"כ מצוה רבה היא (ערה"ש אות ח).
עי' לקמן הערה 47 בענין דבר שיש לו מתירין בנדר בעת צרה.
עי' לקמן סי' רכח סמ"ה שאין להתיר נדר שהודר בעת צרה, ועי' לקמן סי' רכ סט"ו אם נדר ועבר הצרה.

בשעת צרה מותר לנדור, רק מותר לנדור ולא מצוה, ובמ"א משמע דמצוה איכא לנדור בעת צרה ובאמת הכל אחד, דכיון דמותר לנדור א"כ כשם שמצוה להתפלל לד' בעת צרה כמו כן מצוה לנדור אך אין זה מצוה וחובה כשארי מצות (ערה"ש ס"ז).

בעת קבורת אמו, ראובן קבל על עצמו שלא ישנה ממה שהיתה אמו הצדקת מנהגת אותו ומדריכתו ושלא ישנה את מלבושיו כאשר היא היתה מנהגת אותו בדרך התורה והיראה ועתה יסתייהו ללבוש צוארון שאמו היתה מקפדת ע"ז. מה שקיבל בעת הקבורה יש בזה דין נדר מה"ת דעכ"פ רצון אמו היתה כן, וא"כ מקיים בזה מצות כיבוד אם מה"ת והוא קיבל עליו להתנהג כן והוי נדר דאורייתא והענין בעצם סייג ללכת בדרכי ישרים וח"ו להתיר נדר כזה שהי' במעמד כל העדה וגם יש בזה משום נודר בעת צרה, כי אז בעת הפטירה בשבעה ימים הראשונים החרב שלופה, ובפרט בשעת קבורה וכשמקבל עליו אז איזה דבר הוי כנודר בעת צרה, וי"א דיש סכנה ח"ו להתיר נדר בעת צרה (שו"ת אמרי יושר ח"ב סי' קלו).

כל מה שאדם נודר בחליו או בעת צרתו כדי שינצל, אין להתירו כלל, אף על גב שלא קיבל עליו בלשון נדר, נדר גודל הוא, ועובר בלא יחל דברו. וגם אמר ששמע מפי מהר"ח דסכנה הוא להתיר נדרו שקבל עליו בחליו או בעת צרה (מהר"ם מינץ סי' עט).

נודר בעת צרה גם נדרי הקדש בעינן דיבור דוקא ולא שייך כן בגמר בלבו לבד (יהודה יעלה יו"ד סי' שלג)

⁸ עי' לקמן סי' ריג ס"ב, ובדברי הרע"א שם.

Commented [O2]: ע

י' תשובות והנהגות בהערה, ולבדוק את הסוגיא בפנים, ועי' ?

מאיר הדעה על יו"ד זולק'ה' (סי' רג' - סי' רסט')

(ח) שרי ליה למנדר כו' - מיהו אפי' בדבור בעלמא שאומר אשנה הוי עליה חיוב נדר כדלקמן (סי' ריג ס"ב) (ש"ך), זה מצוה בגופו, אבל בצדקה (לעיל ס"ד), יצרו של אדם יותר מתגבר עליו בנתינת ממון מדבר התלוי בטורה גופו, ועל כן יש לחוש שמא יעבור על נדרו ולא יתן (ט"ז), כל זה בקום ועשה, אבל בשב ואל תעשה, אם הוא מתרשל באיסור, מותר לנדר או לישבע לחזק את עצמו, כל שידע שיכול לקיימו, אבל אם לא אמר "נדר" או "שבעה" אלא שאמר "שלא לעשות" דבר פלוני" אינו נדר שצריך התרה (פ"ת * שמש צדקה).

Commented [O3]: א עשה?

(ט) מצוה לישבע כו' - אף על גב דשבעה אינו חל על דבר מצוה כדלקמן (סי' רלט ס"ז) מ"מ שרי ליה לאינש לזרוזיה נפשיה (ש"ך). קשה על הש"ך שכן שם לא נזכר רק דנשבע לבטל מצוה שנשבע שלא לישב בסוכה וכו', דלא חל דאין איסור חל על איסור, אבל נשבע שאשב בסוכה חל (רע"א).

(ז) מי שנדר נדרים כדי לכונן דעותיו ולתקן מעשיו הרי זה זריז ומשובח כיצד מי שהיה זולל ואסר עליו הבהיר שנה או שנתיים או שהיה שונה ביין ואסר היין על עצמו זמן מרובה או אסר השכרות לעולם וכן מי שהיה רודף שלמונים ונבהל להון ואסר על עצמו המתנות או הניית אנשי מדינה זו וכן מי שהיה מתנאה ביופיו ונדר בנזיר וכיוצא בנדרים כולם דרך עבודה לשם הם ובנדרים אלו וכיוצא בהם אמרו החכמים¹⁴ נדרים סייג לפרישות ואע"פ שהם עבודה לא ירבה אדם בנדרים איסור ולא ירגיל עצמו בהם אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהם בלא נדר:

Commented [YL4]: ?

סימן רד - דין המתפיים בנדר. ובו ד' סעיפים:

(א) עיקר נדר האמור בתורה הוא שיתפיים בדבר הנדור(א), כגון שאומר כבר זה עלי בקרבן(ב), או שאמר יאסר עלי(ג) כבר זה, או שאמר כבר זה עלי איסור.¹⁶ וכן אם אסר עליו כבר אחד, שתלאו בדבר הנדור(ד), ואמר על אחר, יהא כזה, אסור, ואפילו עד מאה, כולם אסורים.¹⁷ או שנדר על יום אחד להתענות בו(ה), או שלא לאכול בו בשר, ואמר על יום אחר, יהא כזה אסור. הגם. יש חלוקי לשונות(ו) צענין הגלד והכב לא כתבם ועיין צפנים:

(א) בדבר הנדור - לאפוקי בדבר האסור כדלקמן (סי' רה ס"א) (ש"ך), ולא שכל האומר "כבר זה עלי איסור" הוי דין יד, אלא הוא עיקר הנדר (ב"מ).

(ב) כבר זה עלי כקרבן - וכ"ש אם אמר קרבן עלי כבר זה (ש"ך).

(ג) יאסר עלי כו' - ולא אמרינן דכיון לדבר האסור משום צד איסור דלקמן (סי' רח ס"א) (ש"ך)

(ד) שתלאו בדבר הנדור - שאמר על כבר ראשון יהא זה כקרבן וה"ה אם אמר על כבר הראשון יאסר עלי וחזר ואמר על אחר יהא כזה אפי' עד מאה כולם אסורים. ואפי' אמר על אחר שאינו מינו של הראשון כגון שהראשון הוא כבר והשני הוא בשר והשלישי פירות וכן הוא לקמן (סי' רכט ס"ג) (ש"ך)

(ה) על יום אחד להתענות כו' - ע"ל (סי' רטו ס"ז) (ש"ך). אפילו היה אותו יום צום גדליה דנדר חל על דרבנן וכן בנודר מגבינות עובדי כוכבים ואח"כ אמר זה כזה (סי' רטו ס"ז) (רע"א).

(ו) יש חלוקי לשונות - אם אמר "לחולין שאוכל לך", אסור, דמשמע "לא חולין יהא אלא קרבן מה שאוכל לך". וכן אם אמר "חולין" "החולין" או "כחולין" "שלא אוכל לך", אסור, דמשמע מה שלא אוכל לך יהא חולין, הא מה שאוכל לך יהא קרבן, ויש חולקים וס"ל "לחולין שאוכל לך" מותר וכן "חולין", או "החולין" או "כחולין", בין "שאוכל לך" בין "שלא אוכל לך", מותר. אבל "לא חולין שאוכל לך", אסור, דהוי כאילו אמר "קרבן

Commented [O5]: ז ה בה"ג ור"י להגיאו?

⁹ אין איסור לנדר אלא בנדבה ונדר שאינו מקיים בה מצוה, כגון קרבנות שאינו מחויב בהם מן הדין, אלא עתה בא להתחייב, אבל צדקה הוא מצות עשה שהוא מחויב בה, לפיכך אם רואה עצמו מתרשל במצות הצדקה, מצוה לומר "הרי עלי כך וכך לצדקה" כדי לזוז עצמו ולא יכול לחזור בו או שיאמר "הרי זו לצדקה". ואם רואה עצמו זריז ונשכר במצות הצדקה אז טוב לו שיתן אותה בלא קבלת נדר או נדבה (רדב"ז ח"ג סי' תמא), אבל כמובן שלתת יותר ממה שחייב לתת, הוא אסור לנדר. עי' לקמן הערה 22.

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג' - סי' רסט)

מה שאוכל לך" וכן "לקרבן אם אוכל לך", דאסור, דנעשה כאומר "לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך" וכן "לחולין לא אוכל לך אסור". "לחולין לא אוכל לך" הוא מחלוקת. "הקרבן שאוכל לך" אסור, אבל "הקרבן שאוכל לך" מותר (ש"ך * ב"י).

(ב) לאו דוקא מתפיש בקרבן אלא ה"ה בכל דבר הקדוש בקדושת הפה כגון שאומר כבר זה¹⁸ כאימרא (ז) כדירים (ח) כמזבח כהיכל בירושלים (ט) או כאחד מכל משמשי מזבח הרי זה נדר: הגה אס נדר נשלח (ו) שצמקש הוי נדר אצל אס אמר נשלחן סתם ולא אמר נשלחן הקדש אין זה כלום ומכל מקום נעם הארץ יש להחיר שלא יהא פרוץ נדרים:

(ז) כאימרא - כשה של קרבן (ט"ז וש"ך), דסתם נדרים להחמיר (ט"ז).
(ח) כדירים - כדיר של בהמות של קרבן (ט"ז וש"ך), או כדיר של עצים השייכים לקרבנות (ט"ז).

(ט) בירושלים - שחומתיה משירי הלשכה אתו, וי"א כקרבנות שבירושלים (ט"ז וש"ך).
(י) אם נדר בשלחן כו' - הרמ"א כותב שהנודר בשלחן לא אמר כלום היינו בנודר בשלחן סתם ולא אמר השלחן הקודש אבל שלחן הקודש אסור, וזה אינו דסתם נדרים להחמיר הכי נמי בשלחן סתם, אבל בנודר בשלחן פ"י שאומר לשון שבועה אני נודר או נשבע בשלחן הן קודש הן סתם בכל מקום לא הוה שבועה דהא גם בנודר בס"ת דהיינו נמי לשון שבועה (עי' לקמן סי' ריב ס"ו?) לא אסר כאשר היא מונחת בארון, אלא רק כאשר הוא מחזיקו בידים, שאז כוונתו לאזכרות שבו, ובשלחן אפי' בקודש ליכא אזכרות ע"כ לא חמיר מקלף ס"ת ולא הוה כאן שבועה כלל, נמצא שאין חילוק כלל בין שלחן הקודש בין סתם דבתרוייהו אסור בלשון מתפיש בנדר ובשניהם מותר אם אומר לשון אני נודר או נשבע וכמ"ש לקמן (סי' רלז ס"ו) (ט"ז), עיקר הענין דאם אמר כבר זה עלי כשלחן שבמקדש או כאחד מכלי הקודש הוי נדר דהתפיש בדבר הנדור אבל אם נדר או נשבע בשלחן הקדש או בא' מכלי הקדש אינו כלום (כדלקמן סי' רלז ס"ו) אבל המתפיש או נודר בשלחן סתם ואין רצונו כשלחן שבמקדש אין צורך התרה אפילו בעם הארץ, ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם כדלקמן (סי' ריז ס"ו) (ש"ך).

(ג) שמע חבירו ואמר אני כמותך בתוך כדי דבור(יא)¹⁰ הרי זה אסור במה שנאסר בו חבירו שמע הג' זה שאמר ואני ואמר ואני אפי' היו ק' וכל אחד אומר ואני בתוך כדי דיבורו של חבירו הרי כולם אסורים:

(יא) ואני כמותך בתכ"ד - דוקא באומר "ואני" הוא דבעינן תוך כדי דיבור אבל באומר "ואני כמותך" אפי' אחר כדי דבור חייל, דהוי בעצמותו דיבור שלם (רע"א).

(ד) אדם אוסר (יב) על עצמו דבר שלא בא לעולם לכשיבא לעולם:

(יב) אדם אוסר כו' - דבר שלא בא לעולם יכול לאסור על עצמו ע"י קונם, כמו שיכול לאסור פירותיו של חברו, אבל בהקדש גמור לא. ועל חבירו אינו יכול לאסור, אפילו על ידי קונם דבר שלא בא לעולם, ועי' לקמן (סי' רכז סק"ה) וסי' רלז סע"א), אחד שנדר לתת מעשר מן הריוח הבא מחובו ואח"כ מטה ידו ונתחרט יכול לחזור בו משום דהריוח לא בא לעולם ומיהו אם היה אומר כסף זה כל הריוח הבא ממנו אתן ממנו מעשר חל ההקדש, כיון שהכסף הוא בא לעולם וכן אם היה מלוה לעובד כוכבים ב' זהובים בעד ג' לשנה וזקף עמו מיד ונתן לו כתב, אין יכול לחזור בו, וע"ל (סי' רנח ס"ז-ח) (ש"ך), זה שיכול לחזור היינו דווקא עם התרה, (עי' חו"מ סי' ריב ס"ט וש"ך שם ד"ה ?), שהרי נדר חל אף על דבר שלא בא לעולם כל שהוא בלשון "אתננו" וה"ה כאן שאמר בלשון "לתת", אם כן קשה דברי הש"ך ועי' לקמן (סי' רכח סמ"ב) שתמיד יש שאלה בצדקה, ועי' ט"ז (סי' רטו סק"יא) ((ב"מ, רע"א), המוכר מעות לפירותיהם לא חל המכירה (רע"א * האלשיך), וי"ח שכן חל (רע"א בחו"מ סי' רט ס"ד בשם הת"ח), שכיב מרע שאמר "מכל שאר נכסי תהיה רשות ושולטת לאכול הפירות" רוצה לומר שתהא זוכה ושולטת בכל שאר הנכסים, הקרן תזכה ותשלוט בו כדי לאכול הפירות, א"כ הרי הקנה לה הגוף לפירות, אף על פי דלא אמר "תקנה" או "תזכה" מכל מקום כיון דאמר "תהיה שולטת" הרי הקנה לה שהרי שולטת עדיף מקנין @ (רע"א * מהריט"ץ), שוחט אחד שאסר שחיטתו על כל

¹⁰ עי' ש"ך (לקמן סי' רי סק"?) שהוא שיעור כדי שאילת תלמיד לרב שהוא "שלום עליך רבי", וכן נפסק במ"ב (סי' רו סק"ב ובשעה"צ סק"י) דלא כט"ז (סק"ג) שכתב שלום עליך רבי ומורי. וכ"כ המשנ"ב בסי' תפ"ז (סק"ד ושעה"צ שם סק"ב, דלא כהפמ"ג), אבל צ"ע שכן בסי' רס"ז (סק"ט) כותב המשנ"ב 'שלום עליך רבי ומורי', ובסי' קכ"ד (סקל"ד) הביא ב' השיטות ולא הכריע.

Commented [YL6]: א
פשר שזה אותו בני
יעקב שברע"א

מאיר הדעה על יו"ד זולק' ה' (סי' רג' - סי' רסט')

ישראל, י"א דהוי דבר שלא בא לעולם ויש חולקים דלא חשיב דבר שלא בא לעולם אלא האומר פירות דקל יהיו אסורים עליך דהפירות עדיין לא באו לעולם והאילן עצמו לא אסרו עליו וכן בהקדיש מעשה ידיו, אבל הכא אינו אוסר עליו שום דבר העתיד לעשות אלא שחיטה עצמו הוא אוסר עליו והוא בא לעולם ועיקר כצד הראשון ויש לחלק היכא דאסר כל הנאתו על ישראל או על פלוני בין הנאת גופו בין הנאת נכסיו דאז חל איסורו על גופו ממש והא איתא בעולם אבל באוסר הנאה פרטית כההיא דאומר הנאת תשמישי עליך אבל שאר הנאות לא אסר עליו דאז לא חל האיסור על גופו והוי דבר שלא בא לעולם ולכן דוקא באומר פירות דקל יהיו אסורים עליך אינו אוסר בהם אבל אם אסר על חבירו הנאת דקל זה אסור בפירות היוצאים לאחר זמן דכיון שאסר עליו כל הנאת דקל חל האיסור על הדקל ואיהו הא איתיה בעולם (פ"ת).

סימן רה - דין האוסר דבר עליו באיסור תורה. ובו ב' סעיפים:

(א) האומר פירות אלו עלי או מין פלוני עלי או מה שאוכל עם פלוני עלי²² כבשר הזיר או כעבודת כוכבים או כנבלות וטריפות וכיוצא באלו וכן האומר לאשתו הרי את עלי כאמי או כאחותי או כערלה או ככלאי הכרם הרי אלו מותרים (א) ואין כאן נדר ואם היה האומר עם הארץ צריך שאלה (ב) לחכם ומראין בעיניו שאשתו אסורה²³ ושאותם פירות אסורים²⁴ ומחמירים עליו שאין די לו בחרטה (ג) אלא צריך לפתוח לו פתח ממקום אחר ומתירים לו נדרו כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדריים: הגה יש אומרים דצומן הזה לכולי עלמא דיינון להו כדן עם הארץ לפי שרובן אינו בני תורה ומיהו י"א (ד) דלפילו צעם הארץ אין כריך שאלה רק באוסר אשתו עליו (וה) אכל לא בשאר נדרים:

(א) הרי אלו מותרים כו' - לפי שכל אלו אסורין מצד עצמן ואם כן אי אפשר לומר על דבר היתר שיהיה כזה דהא א"א שיהא גם זה אסור מצד עצמו כמו זה (ט"ז), ואם אמר "את אסורה עלי כאמי" הוי נדר (רע"א ופ"ת), דוקא באומר הרי את כאימא הוא דאמרין דלא אמר כלום משום דעיקר נדרו של זה מחמת התפסה הוא וכל שהתפס בדבר האסור לא אמר כלום אבל באומר הרי את אסורה עלי יש כאן נדר גמור שדעתו היה לאסור את אשתו אלא שטעה שהיה סבור שיכול להתפסה בדבר האסור אין מקום לשאלה כלל דפשיטא שאם היה יודע שאינו יכול להתפס בדבר האסור היה מתפסה בדבר הנדור (רע"א * מל"מ), וי"א שזה ספק (פ"ת).

(ב) צריך שאלה כו' - מי שנאנס לאסור אשה אחת והתפסה בדבר האסור, במקום אונס לא התמרו רבנן להצריכו שאלה (ש"ך).

(ג) שאין די לו בחרטה - בכדו תהית? כדלקמן (סי' רח ?) דאם אינו מתחרט מעיקרו צריך לבקש לו פתח כדלקמן (סי' רכ"ח ?) אלא כאן מחמירין עליו דאפי' מתחרט מעיקרו לא סגי בחרטה, וצריך שיהא ממקום אחר ואין פותחין לו בכבוד אמו, כלומר אלו היה יודע שלא יהא כבוד לאמו בכך לא היה נודר דלא תימא כיון דליתא אלא מדרבנן פותחין בכך (ש"ך).

(ד) ומיהו י"א כו' - וי"א דהשתא כולם כעמי הארץ הן אפי' בשאר נדרים, ואין עיקר כדבריו (ש"ך).

(ה) רק באוסר אשתו עליו - שלא יהא רגיל לומר עליה לשון איסור שמא יאסרנה ג"כ בדבר הנדור דהקפדה עם אשה מצוי (ט"ז), י"א דכיון שיצא לבטל מפריה ורביה החמירו, י"א מפני שדרכו לאסור אשתו מתוך הקפדה כו' אבל שאר נדרים מתוך שאין מצויים כך לא החמירו כמתפס בדבר האסור (ש"ך).

(ב) האומר שיהא יינו יין נסך (ו) ופתו פת כותים לא נאסר בכך (ז) אבל אם אמרו בדרך קנס כגון שאמר אם אעשה כך או אם אעבור על כך יהיה פתי פת כותים וייני יין נסך ועבר יש אוסרים (ח) ויש מתירים (ט): הגה ואפ"ה צעם הארץ יש להתינון וכל זה ציחיד שקבל על עצמו אכל רבים יכולים צומן הסנהדרין לרדות המורדים והפושעים שיינם יהיה יין נסך ופתן פת כותים וכל מה שגוזרים כזה ה' קיים, ע"ל סי' רכ"ט מי שאמר אם אעשה דבר פלוני לא אהיה יהודי:

(ו) יין נסך - דאין כאן דבר הנדור (ט"ז), י"א דר"ל שאומר בפירוש כיון של עבודת כוכבים דאם לא כן יש לומר שנתכוין ליין נסך לשמים כדלקמן (סי' רח ס" ?), ועיקר משום דלקמן

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג' - סי' רסט)

(סי' רח סק"ד?) יתבאר דאם אנשי המקום קורין ליין של עבודת כוכבים סתם יין נסך הולכין להקל, וכן הוא בזה"ו (ש"ך).

(ז) לא נאסר בכך - כיון שלא התפישו בדבר הנדור (ט"ז וש"ך), האומר ייני יין נסך אם אעשה דבר פלוני ועשאו י"א דלא נאסר כיון שלא התפישו בדבר הנדור, כיון דאמר יין נסך שהוא דבר האסור, אבל אמר "יאסר ייני", אף על גב שלא הזכיר "עלי", אסור (ש"ך), ועיקר אף על גב דאם אמר "ככר זה אסור עלי" הוי נמי נדר, היינו משום דכתיב "לאסור איסר על נפשו", אבל לאסור על כל ישראל, אינו יכול לאסור אם לא בקונם (ט"ז וש"ך), ועוד י"ל שזה מדובר בשכוונתו במה שאמר "יאסר ייני" ויהא יין נסך וזה נראה עיקר (ש"ך), עיי' ש"ך ועיקר דכבר דחה ט"ז דבריו האחרונים, ואם אומר "יאסור פי עליך", אסור, וכן אם אמר "אני אוסרך ביני שלא תדור בו" הוי נדר (ב"מ).

(ח) יש אוסרים - דאף על פי שאין ההרחקות אלו מעיקר הדין, מכל מקום יכול הוא לקבל על עצמו, כמו שב"ד יכולים לענוש ולהחמיר לפעמים יותר מדינו כפי צורך השעה, כן הוא על עצמו כמו ב"ד ויכול לקבל עליו כל אותן החומרות (ש"ך).

(ט) ויש מתירין - כיון שלא התפישו בדבר הנדור (ש"ך).

(י) ואפילו הכי בע"ה יש להתירו - פי' כיון שאמר דרך קנס, על כן הכריע רמ"א כאן להחמיר בעם הארץ¹¹ (ט"ז), כלומר להתיר נדרו על ידי שאלה והשתא כולן כע"ה דמי ונוהגין בו איסור (ש"ך).

[YL7] Commented : ל
כבר עוד פעם

[YL8] Commented : מ
דיק???

סימן רו - דיני ידות הנדרים. ובו ה' סעיפים:

(א) ידות²⁶ (פי' ידות שהתחיל לנדור ולא גמר הדבור ואעפ"כ הוא נאסר כאילו נדר כל הדיבור כאלם שאומרו זיל הכלי ועל ידי כך משתמט בכלי כאילו אחז בו צענמו) נדרים בנדרים²⁷ והוא שיהו מוכיחות קצת על הנדר כיצד האומר לחבירו מודרני ממך שאיני אוכל לך (א) או מופרשני ממך שאיני אוכל לך או מרוחקני ממך שאיני אוכל לך אסור לאכול עמו הגה וי"א דלפילו אמר שאני אוכל לך בלא לשונות) אסור לאכול עמו הר"ן נסס יס גורסין ועס"ק צ. אבל אם אומר שאיני אוכל לך לבד בלא מודרני ממך לא הוי יד ואם אמר מודרני ממך או מופרשני ממך או מרוחקני ממך ולא סיים דבריו שאיני אוכל לך במודרני ממך אסור לדבר (ג) עמו ובמופרשני ממך אסור לשאת ולתת עמו ובמרוחקני ממך אסור לעמוד בד' אמותיו (ד):

(א) שאני אוכל לך - בלא י' באלו לשונות אסור, דה"ק מודרני ממך כשאוכל לך (ש"ך).

(ב) באלו הלשונות כו' - אבל אם אמר "שאני אוכל לך" לחוד או "שאני טועם לך" לחוד, לא אמר כלום, ואם מסרבין בו לאכול הוי הוכחה כיון דלא אמר "לא אכילנא" ואמר "שאוכל לך", ר"ל מה שאוכל לך קונם ואסור. ואם אמר "מודרני ממך" או שאר הלשונות, ואמר "אם אוכל" לחוד ולא אמר "לך", יש אומרים דאסור דאף על גב דאם אמר "שאני אוכל" או "שאני טועם" בלא "לך" אינו כלום, כאן שאמר "מודרני ממך" או שאר הלשונות עמו, אף על גב דלא אמר "לך" אסור. ויש אומרים, כיון דלא אמר "לך" אינו כלום. ואם אמר "שאני אוכל" אפילו אמר "מודרני ממך" או שאר הלשונות, אינו כלום דאין לך יד לנדר אלא דוקא כשאוסר החפץ בנדר וזה אוסר עצמו על החפץ. וכ"ש אם אמר "שלא אוכל לך" אפי' אמר "מודרני ממך". ויש אומרים דאף על גב דעם שאר הלשונות אינו כלום, אם אמר "מודרני ממך שאיני אוכל" או "שלא אוכל לך" לחוד אסור. ומכל מקום לכ"ע "שאני אוכל לך" לחוד או "שלא אוכל לך" לחוד, לא אמר כלום, דכל זמן שאוסר עצמו על החפץ, לא הוי יד לנדרים, דאפילו נדרים עצמן כל זמן שאומר לשון דמשמע שאוסר עצמו על החפץ אינו כלום, כגון שאומר "הרי עלי שלא אוכל ככר זה כקרבן" או שאומר "יאסר עלי שלא אוכל ככר זה". דאין שבועה בלשון נדר ולא נדר בלשון שבועה. ואם אמר "אני נודר שלא אוכל עמך" או "שאוכל עמך" אינו כלום, שזה הלשון לשון שבועה הוא, שאוסר את עצמו בשבועה ולא לשון נדר, אם לא שנדר לעשות מצוה. ומיהו כיון שרגילין האנשים לידור בזה הלשון, אין להקל וצריך התרה שלא ינהגו קלות ראש בנדרים (עיי' לקמן ס"ה), אם כן מש"כ הרמ"א "דאפילו אמר שאני אוכל לך כו" אסור לכ"ע, אלא היה צריך לכתוב "וכ"ש אם אמר שאני אוכל לך כו" (ש"ך).

[O9] Commented :

¹¹ כמש"כ בש"ך סק"ח.

מאיר הדעה על יו"ד זולק' ה' (סי' רג' - סי' רסט')

(ג) במודרני ממך אסור לדבר כו' - צ"ע על הרמ"א למה לא הביא דעת החולקים דס"ל דכל שלא סיים דבריו אינו נדר כלל, כיון דמשמע הכי ומשמע הכי לא הוי ידים מוכיחות, ונראה שחסר כאן הגהת הרמ"א (ש"ך), היינו שאסור מדרבנן עיי' לקמן (סי' ריג ס"א) (ב"מ).
(ד) אסור לעמוד בד' אמותיו - יש כאן ט"ס וכן צ"ל "וי"א דכל שלא סיים שאיני אוכל או שאני אוכל לאו כלום הוא", דכל שאמר "מודרני ממך" בלא סיום, יש להסתפק אם לדבר עמו קאמר אם לאיסור הנאה, וכיון שאין מוכיח לא הוי יד (ט"ז). במסרבין בו לאכול ואמר "מודרני ממך", ודאי מוכח דבאכילה קאמר, והוי כמו נזיר עובר לפניו¹² (רע"א).
(ב) אמר לחבירו מודר אני לך (ה) ²⁹מאכילה או מהנאה שניהם אסורים לאכול או ליהנות זה מזה אבל אם אמר מודר אני ממך מאכילה או מהנאה הוא אסור בחבירו וחבירו מותר בו(ו):

(ה) אני לך כו' - משמע כלומר נכסי אסורים לך, ומשמע משלך. מה שאין כן ב"ממך" (ט"ז). הלכה זו איסור הנאה כולל הגופות והנכסים (רע"א).

(ו) וחבירו מותר כו' - ואם לא הזכיר לא אכילה ולא הנאה לפי המחבר אסור, וי"א דלא הוי נדר כלל (ש"ך).

(ג) אמר מנודה(ו) אני לך או משמתניא ממך אם סיים דבריו שאני אוכל לך אינו נדר ומותר בכל ואם לא סיים דבריו ³¹אסור לעמוד בד' אמותיו אבל אם אמר נדינא ממך וסיים בדבריו שאיני אוכל לך אסור לאכול עמו לא סיים דבריו שאיני אוכל לך אסור ליהנות ממנו: הגה וכבר נתבאר דיך חולקין וס"ל דכל שלא אמר שאני אוכל לך או שאני אוכל לך לאו כלום הוא:

(ז) אמר מנודה - דזה אינו לשון נדר לגמרי מה שאין כן בנדינא שהוא לשון נדר (ט"ז). וי"א אע"פ שמותר להנאות מ"מ אסור לשבת בד' אמותיו (ש"ך), וי"א דמנודה אני לך חמיר מנדינא אני לך דבנדינא אני לך דמהני לאסור באכילה אם אמר שאני אוכל י"ל דנדינא לך סתם מותר אפי' לישב להיש חולקים ובמנודה אני לך לחודיה אסור לישב (רע"א).

(ד) אמר כנדרתי רשעים(ח) כבר זה עלי או שאמר כנדרתי רשעים הימנו והיה כבר מונח לפניו אסור בו(ט) אבל אם אמר כנדרתי כשרים עלי או כנדרתי כשרים כבר זה עלי אינו כלום ואפילו אמר כנדרתי כשרים "כבר זה עלי קונם(י) (פי' קונס(י)א) אחד מכנויי הקרבן) אבל אם אמר כנדרתי כשרים עלי או כנדרתי כשרים כבר זה עלי הוי נדר:

(ח) כנדרתי רשעים - שהרשעים דרכן לידור אבל כשרים אין דרכן לידור אבל דרכן להתנדב והטעם דנדר הוא בלשון "הרי עלי" נמצא שהאחריות על הנודר ושייך בזה תקלה דאם יאבד אותו שהפריש לא יתן אחרת מה שאין כן בנדבה שהיא בלשון "הרי זו" אין שום אחריות עליו (ט"ז).

(ט) אסור בו - דהוי כאומר "כבר זה עלי כקרבן" דסתם רשע חייב בקרבן (ט"ז).
(י) כבר זה עלי קונם - לפי שמה שאמר תחילה כנדרתי כשרים מבטל מה שאמר אחר כך לשון קונם (ש"ך).

(יא) קונם כו' - דמה שתלה בכשרים בטל את הקונם דכשרים לא נדרי כלל אלא נודבין (ש"ך).

(ה) הנודר(יב) שלא אוכל או שאוכל עמך אפילו יד לא הוי, דלשון זה ילשון שבועה הוא(יג) ולא לשון נדר, אם לא שנדר לעשות מצוה(יד). ומיהו כיון דהאידנא מרגלא בפומייהו דאינשי למינדר בהאי לישנא, אין להקל וצריך התרה, כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים.³⁴ ויש מי שאומר(טו) דנדר שאמרו בלשון שבועה ושבועה בלשון נדר מהני מדין ידות, ומיהו בניזירות(טז) שהוציאו בלשון שבועה לדברי הכל אסור:

(יב) הנודר כו' - דוקא באומר "מודרני ממך" אסר על עצמו הנאת חבירו ואע"פ שלא התפיס בדבר הנודר, יד מיהא הוי. אבל אם אמר "אני נודר" זה הלשון לשון שבועה הוא שאוסר את עצמו בשבועה ולא לשון נדר, כלומר דלשון נדר היינו שאוסר החפץ עליו ולשון שבועה היינו שאוסר עצמו על החפץ וכשאומר אני נודר שלא אוכל עמך הוא לשון

:Commented [YL10]
א הבאתי את הש"ך,
שנ"ל שהוא רק מקשה
עלה שו"ע ולא מסיק

:Commented [YL11]
לש

¹² עיי' לעיל סי' רד סק"א(יא).

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג' - סי' רסט)

שבועה ושבועה נמי לא הוי שלא נשבע בלשון שבועה ועי' לעיל סק"ב) ? וע"ל (סי' רלט סק"ז?) (ש"ך).
(יג) לשון שבועה הוא - דלשון נדר הוא שאוסר החפץ עליו ולשון שבועה הוא שאוסר את עצמו על החפץ (ט"ז).
(יד) לעשות מצוה - עי' לקמן (סי' רנח סק"ג) (פ"ת).
(טו) ויש מי שאומר כו' - האומר "פירות פלוני עלי אסורין בכל לשון שיאסור עליו", הרי הם אסורין עליו, אע"פ שאין שם שבועה כלל ולא הזכרת שם ולא כינוי, וכן אם אומר "הרי זה עלי אסור", אסור, אם כן "בכל לשון" פירושו לאו דוקא בלשון הקדש (ט"ז). י"א שכל מחלוקת זו היא דוקא אם היה בדבר שיש בו ממש כמו "לא אוכל", שהמאכל יש בו ממש, אבל אם היה בדבר שאין בו ממש דאפילו בנדר גמור אין כאן איסור תורה כדלקמן (סי' ריג ס"א), אז יש להקל כדברי הצד הראשון בשו"ע, ואפילו ל"א במקום קצת מצוה מתירין אפי' על דעת רבים (פ"ת), לפי הצד הראשון בשו"ע אם יאמר "הרי עלי שלא אוכל ככר זה בנדר", כיון שהזכיר תיבת "נדר" מפרשים דבריו דהודאה הוא שמודה שככר זה כבר אסור עליו ובמה אסרו בנדר, שאמר בנדר קונם עלי ככר זה, וכן אמר "שיבת סוכה עלי בשבועה", הוה הודאה ששיבת סוכה אסורה ובמה אסרתי בשבועה, אבל אם אמר "קונם שלא אוכל ככר" מותר, ולי"א אפי' במה שצריך שאלה רק מדרבנן נמי אין מתירים נדר שהותר על דעת רבים (פ"ת * חת"ס).
(טז) ומיהו בניירות כו' - שאמר "הריני נזיר" (ש"ך), דנזירות הוי כשבועה דמתסר גברא רק דבזה חלוק משבועה דבשבועה לא נתפס הגברא כלל ומש"ה מתפס בשבועה לא מהני ובנזירות נתפס הגוף בקדושה מש"ה מתפס בניירות מהני (רע"א).

Commented [YL12]:
לש נצרך ???

סימן רז - דין כנויי נדרים. ובו סעיף אחד:

(א) ³⁵כנויי נדרים (א) כנדרים כיצד קונם קונח קונם שאם אמר קונם או קונח או קונם ככר זה עלי אסור בו ³⁶וכן בכל מקום הולכים אחר הלשון שרגילין בו שאם יש להם כנוי לנדר ונדר בו הוי נדר. הגה: וכן אם אינו מכיר (ב) אלו הלשונות שזכרו בהם חכמים, אע"פ שגדל בהם ללא כלום הוא. ³⁷אבל כינויי כינויים דהיינו כינוי שרחוק הרבה מהלשון אינו כנדר (ג). הגה: הגלל הוא ככל לשון שיאמר עליו מקרי נדר:

(א) כינויי נדרים כו' - י"א שהוא הפסד הלשון שמכנין על דבר בדבר אחר הולכים שם אחר הכינוי כיצד כל כינוי קרבן כקרבן האומר הרי הן עלי קונם קונח קונם הרי אלו כינויים לקרבן, וי"א לא מבעיא בלשונות עובדי כוכבים שהן לשונות גמורים הנודר בהן נדרו נדר אלא אפי' בלשונות שאינם גמורים כגון אלו דקונם קונח קונם שהם לשון הקדש אלא שנשתבש הרי הוא נדר גמור, ועי' רמ"א לקמן (סי' רלז ס"ז) (ש"ך).

(ב) וכן אם אינו מכיר - משמע מאיך שכתוב דאף דבאותו מקום משתמשין בזה הלשון בכינוי לקרבן, מ"מ כיון דהנודר לא ידע דמשמעות הלשון כן הוא, אינו נדר, אבל העיקר דאם באותו מקום שהנודר עומד בו, אין ההמון מכיר באותו הכינוי, נמצא שאין זה לשון קרבן באותו מקום, מש"ה לאו נדר הוא, דדנין בכל מקום כפי הלשון של אותו מקום ואותו הזמן. אבל אם אמר בכינוי הלשון של אותו מקום, אף דהוא לא ידע דמשמעות לשונו כן הוא, הוי נדר כיון שזה בלבו לנדר והוציא בפיו כינוים של אותו מקום, הוי פיו ולבו שוים (רע"א).

(ג) שרחוק הרבה מהלשון כו' - כגון דאמר מקנמנא מקנחנא מקנסנא (ש"ך).

סימן רח - דיני סתם נדרים והנודר בחרם. ובו ה' סעיפים:

(א) ³⁸סתם נדרים להחמיר (א) כיצד אמר פירות אלו כבשר מליח או כיון נסך שיש במשמעו מליח של קדשים או יין נסך לשמים שהוא נדר שהרי הוא מתפס בדבר הנודר ויש עוד במשמע בשר מליח ויין נסך לעבודת כוכבים שאינו נדר שהרי הוא מתפס בדבר האסור אנו תולין אותו להחמיר ³⁹ואם הוא אומר שדעתו כבשר מליח ויין נסך של עבודת כוכבים נאמן ואין צריך שאלה ואפי' הוא עם הארץ (ב) ואם רוב (ג) (ד) אנשי המקום קורים לבשר מליח של קדשים בשר מליח סתם (ה), וליין נסך לשמים יין [נסך] סתם, אינו נאמן (ו):

מאיר הדעה על יו"ד זולק'ה' (סי' רג - סי' רסט)

(א) סתם נדרים להחמיר כו' - היינו כשלא פי' מה היה בלבו, אלא אומר כך נדרתי כמו שפירשוהו חכמים, אנו מפרשים דבריו לחומרא. עי' לקמן (סי' רלו סק"א). מי ששכח אם נדר או נשבע נותנין עליו חומרי שניהם חומרי דנדר ודשבועה וכ"ש אם שכח אם נשבע או לא דאסור מספק (ש"ך).

(ב) ואפי' הוא ע"ה - שונה ממש"כ לעיל לעיל (סי' רה ס"?) שצריך שאלה, ששם אינו יודע אם מתפיס בדבר האסור חשיב נדר או לא אבל כאן יודע שהמתפיס בדבר האסור לא הוי נדר אלא שאמר סתם יין נסך ויש במשמעותו של עבודת כוכבים או של מזבח וכל כמה דלא פריש דבוריה הולכין להחמיר אבל כל שפירש ואמר דעתי היה על יין נסך של עבודת כוכבים שלא יהא נדר נאמן ולא בא לכאן אלא לאשמועינן דאין צריך שאלה משום דבר הנדר (ש"ך).

(ג) ואם רוב כו' - כל שיש ספק בגוף הנאסר אזלינן לחומרא ולא אזלינן בתר הרוב, והיינו חומרא נדרים, כל שאפשר שנכנס באיסור אסור אפילו הוא מיעוט בשם ההוא. אבל אם הספק אינו בגוף הנאסר אלא נקטו לסימן, אז מפרשים הסימן אחר לשון רוב העולם, וכיון שבא לתת סימן ולפרש דבריו, אומרים שהוא התכוין לדבר ברור, שכן אין אדם מכניס את עצמו לספק, לכן לקמן (סי' ריז ס"?) לגבי שמן וגם לגבי כבוש שהוא גוף הנאסר אזלינן לחומרא אפילו בתר מיעוטא. משא"כ כאן שתולה פירות אלו בבשר מליח וכן בסי' ר"ך (?) לענין קציר שאומר דבר זה יהא אסור עלי עד הקציר הרי הספק במה שתלה בו גוף הנאסר ובא לברור במה שתלה בו, אז אמרינן לדבר ברור נתכוין, והיינו הרוב (ט"ז). וי"א דכאן שונה ממש"כ לקמן (סי' ריז ס"?) דהכא כיון שפירש דבריו ואמר ליינן נסך נתכוונתי, לא אזלינן לחומרא אם אין הרוב כנגדו, אבל אם לא פירש דבריו רק נדר והלך לו אזלינן לחומרא ועי' לקמן (סי' רכ ס"ד) (ש"ך)¹³, במתפיס בבשר מליח או כ"נ שכן אין צד לומר שכוונתו להתפיס בשניהם בשל קודש ושל ע"ז, שהם סותרים זה את זה, ועיקר אם הרוב קורין לחומרא אין לו נאמנות לקולא וה"ה לקולא וא"צ לפרש אלא במחצה על מחצה, וה"ה בקציר, משא"כ בשמן וכבשים דאפשר שכוונתו היה על הכל ואפילו על מה שהמיעוט קורין שמן או כבוש שפיר דמשום ספק נדרים להחמיר אמרינן שמא כונתו היתה נמי על מה שהמיעוט קורין אותו כמו שאמר (ב"מ).

(ד) שם - וה"ה להקל כגון שהרוב קורין לבשר מליח של עבודת כוכבי' בשר מליח סתם וכן ליינן נסך של עבודת כוכבים יין נסך סתם הולכין להקל (ש"ך), עי' ש"ך ועיקר שזה מדובר בסתם דאילו במפרש למה לי רוב (ב"מ).

(ה) שם - עי' לקמן באר היטב סי' ריז סק"ג, מי שנשבע לאשתו "שלא ישא אשה אחרת", אם שהתה עשר שנים ולא ילדה פטור משבועתו, וילדה בתוך הזמן, יש מח' מחבר רמ"א (סי' קנד ס"י) אם כוונת "ושהתה ולא ילדה", היינו שלא ילדה כלל או שלא קיימו פרו ורבו, ועיקר דכוונתו לפו"ר, ולכן אפילו ילדה כמה זכרים או כמה נקבות הוא פטור משבועתו (פ"ת).

(ו) אינו נאמן - י"א דהיינו דוקא ע"ה אבל ת"ח נאמן בקל וחומר, ועיקר לא כן, אלא כיון שאנשי המקום קורין ליינן נסך לשמים יין נסך אם כן אין משמעו אלא לשון א' שהוא ל' נדר (ש"ך), ועיקר כ"א דלא כש"ך (פ"ת).

(ב) נדר בחרם ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים (ז) (פי' נסת' שלזין זה לגיס נים) בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות מלכים הרי עצמי קרבן ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהנחתה להיות נודר בו קונם אשתי נהנית לי ואמר לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שנרשתי אם הוא תלמיד הכם נאמן ואינו צריך התרה ואם הוא עם הארץ צריך שאלה שלא ינהגו קלות ראש (ח) בנדרים ומיהו בחרטה סגי (ט) וא"צ לפתוח לו פתח (י) ואם עבר על הנדר אין קונסין (יא) אותו לנהוג איסור כימים שעבר על הנדר ונהג בהם היתר אבל הנודר נדר גמור דאורייתא ועבר עליו סגה צמזי (יב) קונסין אותו ואין מתירין לו אלא א"כ ינהוג איסור (יג) כימים שעבר עליו ונהג בו היתר⁴¹ ואם יש מכשול בדבר כגון שנדר בדבר שאינו יכול ליהרר בו כגון שאסר עליו כל הפירות שבעולם חוץ מדהגן (יד) ועבר עליו מתירין לו מיד ואין קונסין אותו לנהוג (טו) איסור כימים שעבר עליו כדי שלא יבא לידי מכשול⁴² ויש מי שאומר שמ"מ יש להחמיר עליו שלא להתירו בחרטה אלא בפתח⁴³ ומוזה נלמוד

Commented [O13]: ל
בדוק עד כמה זה ברור

Commented [O14]: ל
א ברור לי בלשון
הרדב"ז חלק א סימן קכו
אם "ולא שהתה" בכלל
לשון השבועה

¹³ ועי' שבו"י בפ"ת לקמן סי' רכח סק"קנא).

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג - סי' רסט)

למי שאסר על עצמו בשר ויין אם יעבור עבירה פלונית ועבר עליה(מז) ולא נזהר מבשר ויין ובא להתיר נדרו שמתירין לו מיד ואינו צריך לנהוג איסור כימים שנהג בהם היתר כיון שיש חשש מכשול בדבר: הגה מיהו אם נראה לחכם שיוכל לעמוד על עצמו ולא יעבור עוד אין מתירים לו עד שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר:

(ז) בחרמו של ים - פי' ברשות של ים: הרי עצמי קרבן. דמשמע שהקדיש את עצמו ושוב אמר לא נדרתי אלא בעצם אחד כו'. ואם הוא ע"ה כו'. וכבר נתבאר לעיל (סי' רה ס"?) דבזמן הזה כולי עלמא דיינינן להו כע"ה (ש"ך).

(ח) שלא ינהגו קלות ראש - וי"א הטעם משום נאמנות דע"ה אינו נאמן ולפי דבריהם אפשר לומר דאם לבו יודע שהאמת אתו אין איסור אם יעבור בסתר (פ"ת).

(ט) ומיהו בחרטה סגי - וי"א דלא סגי בחרטה אלא צריך לפתוח לו פתח ממקום אחר כדלעיל (סי' רה ס"א) (ש"ך).

(י) ואין צריך לפתוח לו פתח. ענין פתח וחרטה יתבאר בסי' רכ"ח (?) (ט"ז).

(יא) אין קונסין כו' - כיון שאין צריך שאלה אלא מדרבנן (ש"ך).

(יב) ועבר עליו במזיד - שדימה שאינו נדר והיה נוהג היתר ואפילו בשוגג הכי הוא א"כ ינהוג איסור. ובנדר שלא לאכול מן פרי פלוני ל' יום ועבר על נדרו עשרה ימים ובא ד' ימים קודם תשלום הל' יום לשאול על נדרו א"כ לנהוג עשרה ימים באיסור כיון דאחר הל' יום אין עליו איסור נדר אין קונסין אותו רק הד' ימים שעליו הנדר שינהוג בהם איסור שלא להתיר לו וממילא אסורים לו באיסור נדר והקנס רק שלא להתיר וממילא עומד באיסורו מחמת הנדר (רע"א).

(יג) א"כ ינהוג איסור - ובנדר שלא לאכול מן פרי פלוני ל' יום ועבר על נדרו עשרה ימים וד' ימים קודם תשלום הל' יום בא לשאול על נדרו א"כ לנהוג עשרה ימים באיסור, כיון דאחר הל' יום אין עליו איסור נדר, אין קונסין אותו רק הד' ימים שעליו הנדר שינהוג בהם איסור, שלא להתיר לו, וע' מ"ש לקמן (סי' רלח סק"לב)) ולדבריו שם, אם נמתין בהתרתו עד שינהוג איסור ד' ימים לא יהיה לו אחר"כ היתר כלל על נדרו, י"ל דלא קנסו כה"ג ואפשר דקונסים אותו שלא להתיר לו עד שעה א' קודם תשלום הנדר, וצ"ע. וי"א דמי שקיבל בשבועה או בחרם לחבירו לעשות איזה דבר לזמן ועבר הזמן ולא עשה אם התירוהו אינו מותר, וצ"ע (רע"א).

(יד) חוץ מדגן - אבל אם לא פרט חוץ מדגן הוי נדר שוא ואינו נדר כלל כדלקמן (סי' רלב ס"ה) (ש"ך).

(טו) ואין קונסין אותו לנהוג כו' - כן הוא בכל מידי דרבנן, ונידוי שהוא דרבנן ולכן אין צריך לנהוג איסור כימים שזולל באיסור בהנידוי (עי' לקמן סעיף ד), וצ"ע שכן לקמן (סי' שלד סכ"ח) איתא אפי' בזולל בנידוי צריך לנהוג איסור כימים שנהג היתר (ט"ז)¹⁴.

(טז) ועבר עליה כו' - אבל אם רוצה להתיר כדי לעבור י"א דאין מתירין לו אפילו יש מכשול בדבר כדלקמן (סי' רכח סק"לט)) (ש"ך).

(ג) במה דברים אמורים שצריך לנהוג איסור כימים שנהג בהם היתר בימים מועטים(יז) אבל במרובים דיו ל' יום:

(יז) בימים מועטים - כלומר שנהג היתר בימים מועטים אבל במרובים כלומר שנהג היתר ימים מרובים דיו ל' יום וי"א דאפילו בימים מרובים צריך לנהוג איסור ככל הימים שנהג היתר וכן עיקר (ש"ך), צ"ע למה הא קנס דרבנן הוא ובדרבנן הולכין אחר המקיל והיינו טעמא דהרמ"א שלא הגיה עליו אלא אדרבא סוף הסימן מסכים להדיא (ב"מ).

(ד) מי שעבר על נידוי(יח) אין צריך לנהוג איסור כימים שנהג בהם היתר מפני שנידוי הוא דרבנן:

(יח) מי שעבר על נידוי כו' - עמ"ש מזה בסעיף ב' (סק"טו)) (ט"ז), תימה דלקמן (סי' שלד סכ"ח) כתב אם זולל בנדוי ובחרמיו צריך לנהוג איסור כימים שנהג בהן היתר קודם שיתירוהו, אלא בנדרים דרבנן אין קונסין וה"נ שהדברים שהמנודה חייב לנהוג בהן לאו מדאורייתא הן אבל להתיר לו דבר שנשבע עליו ושנשבע עליו בנידוי וחרם דבר ברור הוא שאין מתירים עד שינהוג איסור בדבר ההוא כימים שנהג בהן היתר, ולפי זה צ"ל שסי' של"ד מדובר בדיני תורה וכאן בדיני דרבנן (ש"ך, ורע"א ופ"ת).

Commented [YL15]
משך דבריו לא הבאתי

¹⁴ עי' לקמן ש"ך סק"יח).

מאיר הדעה על יו"ד זולק'ה' (סי' רג' - סי' רסט')

(ה) 46 נשבע שלא ישא(יט) אשה תוך ג' שנים ועבר ונשא אם אמר לשון שמשמעו שלא יעשה נישואין(כ) עמה הוה ליה כנשבע(כא)(כב) על הכבר ואכלה דנשאל ומתירין(כג) לו אבל אם אמר לשון שמשמעו שלא תהיה אשתו אין מתירין לו עד שיגרשנה כימים שנהג בהם קלות ראש בנדרו. הגה 47 וכנז' נתנאל דנשלקים יוס סגי.

(יט) נשבע שלא ישא כו' - השבועה חלה בכה"ג אף על גב דמתבטל ממצות פריה ורביה כדברי הרמ"א לקמן (סי' רלט ס"ח), ועיי"ש דברי שי"א שאין השבועה חלה ולפי זה אפשר להקל כאן שאין צריך לגרשה (ש"ך).

(כ) שלא יעשה נישואין - ע' בנקה"כ לקמן (סי' ריח סק"?) (רע"א).
(כא) הוי לו כנשבע - אם הטילו הקהל חרם שלא לקבל שום רב בעירם אשר יש לו קרובים שם ועברו וקיבלו רב אחד שיש לו קרובים בעירם דמותרים להחזיקו אצלם דכיון שלא החרימו שלא להחזיק אצלם שום רב שיש לו קרובים בעיר רק שלא לקבלו ועכשיו שכבר קבלוהו מה שעבר עבר ומותרים להחזיקו אצלם (פ"ת).

(כב) שם - אודות הש"ס דפוס זולצבאך שנדפסו במשך החרם דמותר ללמוד מתוכם דכיון שלא גזרו רק שלא ידפיס איש אחר זולת המדפיסים באמשטרדם את הש"ס אין בכלל זה אלא מה שבפרט דהיינו ההדפסה אסור משא"כ אם עבר אחד והדפיסו מותר ללמוד מתוכו (פ"ת).

(כג) דנשאל ומתירין כו' - ונפטר מידי שבועתו כדלקמן (סי' רלח ס"ך) (ש"ך).

סימן רט - השומע שחבירו נודר ואמר אמן. ובו סעי' א':

(א) 48 אחד הנודר מעצמו או שהדירו חבירו ואמר אמן(א) 49 או דבר שעניינו כענית אמן שהוא קבלת דברים אסור 50 אבל כשחבירו מדירו משלו אין צריך לקבל דבריו(ב):

(א) אמר אמן כו' - ע"ל (סי' רלד סנ"ד וסי' רלו ס"ב וסי' רלז ס"ב) (ש"ך).
(ב) אין צריך לקבל דבריו - שהרי זה יכול לאסור נכסיו עליו בע"כ ואם כן מה צורך שיקבל עליו דבריו (ש"ך). פירוש אם ראובן מדיר את שמעון שלא יהנה מנכסיו עצמו אין צריך לקבל שמעון את דבריו וזה מבואר לקמן (סי' רלו ס"?) (ט"ז), א' שחטף פירות מיד חבירו ואמר חבירו הפירות האלו יהיו אסורים לך ולא השגיח ואכל לא צריך כפרה מצד שאכל דבר האסור לו שאינו בידו ואינו ברשותו שהרי חטף אדעתא למיגזל והגבהה קונה בכ"מ אינו יכול לאסרו מיהו אם חטף אדעתא לשלם לו יש חילוק אי קייצי דמיייהו כדאיתא (?) מיהו אי אסרינהו עליו קודם שהגביהו אם אכל אף שרוצה לשלם אח"כ מ"מ צריך סליחה וכפרה כמי שאכל דבר אסור (פ"ת).

סימן רי - שצריך לפרוט הנדר בשפתיו, ובו ג' סעיפים:

(א) 51 אין הנדר חל עד שיוציא בשפתיו(א) ויהיו פיו ולבו שוים. לפיכך היה בלבו לידור מפת חטים, והוציא בשפתיו פת שעורים, 52 מותר בשניהם(ב). אבל אם היה בלבו פת חטים (או פת שעורים), והוציא בשפתיו פת סתם(ג), אסור בשל חטים לבד (או נשל שעורים לנד) (וכן משמע נסי' רי"ז ס"ט). 53 ואם נדר על דעת אחרים(ד), אינו תלוי בלבו אלא כפי מה שיאמר אחרים שהוא דעתם, כך יחול הנדר:

(א) שיוציא בשפתיו - שנאמר לבטא בשפתים (ט"ז).
(ב) מותר בשניהם - בפת חטים מותר דהא לא הוציא בשפתיו ובשעורין מותר דהא לא גמר בלבו ואנן בעינן פיו ולבו שוין (ט"ז וש"ך), וכן במתכוין לנודר ונשבע או מתכוון לישבע ונדר (רע"א).

(ג) והוציא בשפתיו פת סתם - כשהיה בלבו פת חטים או בשל שעורים כשהיה בלבו פת שעורים לבד דשניהם בכלל פת סתם כדלקמן (סימן ריז ס"ט), וכל זה שלא במתכוין להוציא פת סתם דהא גמר בלבו בפת חטין ולמה יגמור בלבו לומר בפיו סתם דוקא אלא פשוט דשכח לגמור תיבת חטין, אבל אם אומר בכוונה פת סתם אזלינן בתר פיו ואסור גם בשעורין ודבריו שבלב אינם דברים (ט"ז ש"ך), וע"ל (סימן רלב סקל"ד?) (ש"ך), ואם היה מחשבתו לסתם פת והוציא בפיו פת חטים בין בטעות בין בכוונה פשיטא דמותר בשל שעורים ואפשר דאפילו מוכח כוונת הנודר לא מהני אפילו להחמיר מה שאין במשמעות לשון הנודר כלל. ואף על גב דלקמן (סימן רי"ח?) בנודר צמר ופשתים עולים עלי בטעון

מאיר הדעה על יו"ד זולק' ה' (סי' רג' – סי' רסט')

והזיע מותר ללבוש ואסור לטעון אף על פי דיש במשמעו ללבוש, שאני התם דמ"מ דרך בני אדם לומר בהזיע לשון זה (פ"ת).

(ד) ואם נדר על דעת אחרים כו' - כגון שאמר שבועה שלא אוכל היום ועל דעתכם אני נשבע אין זה יכול לומר כך וכך היה בלבו שלא נשבע זה על דעתו אלא על דעת אחרים וכיון שהיה פיו ולבן של אחרים שוים שנשבע על דעתם חייב מפני שלכם של אלו במקום לכו הם (ש"ך).

(ב) ⁵⁴הנודר בחלום(ה), אינו כלום ואינו צריך שאלה(ו). ⁵⁵ויש אומרים שיתירו לו עשרה(ז) דידיע למקרי ⁵⁶וייתירו לו בחטטה כאלו נדר בהק"ז, ויש לחוש לדבריהם(ח). ⁵⁷מיהו אי לית ליה בקלות עסקה דידיע למקרי, יתרו נשלקה כשאר נדר:

(ה) הנודר בחלום - אחד שחלם לו שנשבע לפרוע חובו ביום פלוני כיון דפריעת בע"ח מצוה א"כ משמים הראו לו לזרוזי נפשיה למצוה וע"כ יפרע חובו באותו היום או ישתדל שהמלוה יאמר לו הריני כאלו התקבלתי, ולא מהני היתר נדרים דלאו מטעם נדר אתינן עלה אלא משמים הטילו עליו לזרוזי נפשיה, ועי' לקמן סק"ז(ז) (פ"ת).

(ו) ואינו צריך שאלה - דוקא בנידוהו בחלום צריך התרה בעשרה בני אדם כיון שהרחיקוהו מן השמים צריך קירוב אבל בנשבע אפילו בהקיץ בעיניו פיו ולבו שוין כ"ש בחלום שאין כאן לא פה ולא לב והיש אומרים לחשש בעלמא יש להחמיר אפי' בשבועה בחלום. ואם אשה נשבעת בעינוי נפש, בעלה מפיר לה ביום שמעו תוך מעת לעת וי"א דאין הבעל יכול להפר כיון דמן השמים השביעה ועיקר דאין צריך התרה כלל (ט"ז) ¹⁵.

(ז) שיתירו לו עשרה כו' - כדלקמן (סי' שלד סל"ה) בנידוהו בחלום ולדעה זו אפילו חזור והתירוהו בחלום אינו כלום (ש"ך), מי שנדר בחלום ותוך כדי דיבור חזר בו לפי הש"ך נראה דחזרה תכ"ד לא מהני כיון דחיישינן שהחזרה הוא דברים בטלים, ועיקר אין ללמוד מנידוי לנדר דדוקא גבי נידוי שמן השמים הרחיקוהו הוא דהחמירו בו כ"כ משא"כ גבי נדר דאיכא מ"ד שאין צריך התרה כלל. מי שחלם לו שנדר שלא לאכול מצה מבושלת בפסח הזה על דעת רבים. א', אין אסור אלא בפסח הראשון שלפנינו ואין לומר ד"הזה" הוא דבר בטל ופשיטא דאסור. ב' אפילו בכלי שני ואפי' שרויה בצונן י"ל דאסור. ג', ואפילו על דעת רבים יש התרה. ואין כאן משום מצוה הוא ופרישות כנ"ל סק"ה(ה), דזה אינו אלא במצוה גמורה כגון פריעת ב"ח אבל בנדריים שהם כעין חסידות לא, דגם הגאונים [הוא השיטה שהי"א אומר לחשוש עבורן] שחשו לנדר בחלום, לא מיירי אלא בנדר מצוה ומטעם דאין מראין לו לאדם אלא מהרהורי יומא וחששו שמא קיבל בלב בהקיץ דבר זה ואנו מחמירין להתיר הסכמה בלב לדבר מצוה (פ"ת).

(ח) ויש לחוש לדבריהם - והכי נהוג וה"ה באשה שנדרה בחלום שצריכה י' כמו האיש ואין הבעל יכול להפר לה ביום שמעו דדין נדר זה כמו נדוי, וכן נוהגין (ש"ך) ¹⁶.

(ג) ⁵⁸הנודר וחזור בו תוך כדי דיבור(ט) ¹⁷, או שמיהו בו אחרים תוך כדי דיבור וקבל דבריהם ⁵⁹תוך כלי דיבור לנדרו, לא הוי נדר. והוא שאומר כך בפיו, ⁶⁰אבל אם אמר חזרתי בלבי, אינו כלום(י):

(ט) תוך כ"ד - היינו "שלום עליך רבי" (ש"ך), פירוש שמחאת אחרים וקבלתו את דבריהם הכל הוא תוך כדי דיבור לנדרו, דאי יש בהמחאת אחרים יותר מכדי דיבור מחשב הפסקה בין הקבלה ובין הנדר בשלמא אי הוה להמחאת אחרים שייכות להנודר לא מקרי הפסקה אבל באמת אין אחרים מזדקקין לנדרו (ט"ז ש"ך).

(י) חזרתי בלבי אינו כלום - עי' דברי לקמן סי' ריא סק"ב(ב) (רע"א).

סימן ריא - המתנה שנדריו לא יהיו נדרים, ובו ד' סעיפים:

(א) ⁶¹האומר נדר שאני רוצה לידור לא יהא נדר, ונדר, אינו נדר(א). ⁶²בד"א, שהוציא תחלה בשפתיו לומר שלא יהא נדר. אבל אם חשב כך בלבו, הוי דברים שבלב ואינם מבטלים הנדר שהוציא בשפתיו. ⁶³וי"א דאפילו אמר כן בלחש(ב), הוי דברים שבלב. הגה:

¹⁵ עיי' ש"ך סק"ח(ח).

¹⁶ עיי' ט"ז סק"ו(ו).

¹⁷ עיי' לעיל הערה 10.

מאיר הדעה על יו"ד זולק'ה' (סי' רג' – סי' רסט')

⁶⁴והא' לאמרינו (ג) כל נדרי כליל יוס כפורים הוי כאלו התנו בהדיא ומכל מקום לא סמכין על זה להתיר בלא שאלה לחכם, כי אס לאורך גדול:

(א) אינו נדר – פי' ודאי אינו נדר, שונה מסעיף ב', דכאן אין התנאי והנדר באים כאחד שייך למימר עקר את התנאי (ט"ז וש"ך), וזה לאו דוקא שיאמר בפירוש בשעת הנדר, שעל תנאו הוא נודר אלא כיון שסומך הנדר לתנאי הוה כאומר בפירוש ואין לומר כיון שאומר כן בפעם אחת למה נודר כלל, יש לומר דאומר התנאי בענין שאין חבירו שומע או דמיירי שרוצה לנדור נדר גמור בפני חבירו להטעותו ומ"ה לא הוי נדרי זרוזין כמש"כ הרמ"א (סי' רלב ס"?) דאין למידין מנדרי זרוזין למקום אחר שאין לך אלא מה שאמרו חכמים אבל אם מתנה ואומר בפי' למחר או לאחר זמן אני נודר שלא לאכול בשר והרי אני מבטלו מעתה הרי זה בטלו דהרי התנה בפירוש על זה הנדר, בזה שייך החילוק דאם זכר לתנאי כו' כמ"ש בסעיף ב' (ט"ז), וי"א דהוא הדין אם מתנה בפירוש על נדר זה שאדור למחר או לאחר זמן, כיון שפורט הנדר הוי כמתנה בשעת הנדר, ומש"כ מתנה בשעת הנדר, אינו אלא באומר בסתם נדר שאני עתיד לידור (נקה"כ), וי"א דאם מתנה שיהא נדרו בטל ושוב נודר בלא סיבה הרי תנאו ונדרו סותרים זה את זה והולכין בתר נדרו להחמיר, וצ"ע למה לא מובא ברמ"א. ועוד, דברי השו"ע אינו מתקיים אלא באופן דשייך לתרץ למה הוא נודר כמו שמוכרח להטעות חבירו בשבועתו ועי' סוף הסימן (&) מי שהשביע חבירו אין ביטול זה כלום, היינו דווקא היכא שחייב לחבירו ע"פ דין מצד תביעה או שחבירו מכריחו לישבע, אבל אם חבירו רוצה לעשות לו רעה וזה כדי להעבירו מהמעשה הרע מבטיחו בדבר מה, אך עד כי יעבור השעה שלא יהא עוד סיפק בידו להרע לו, וכדי שיאמן ההבטחה נשבע לו מעצמו, ומקודם ביטל השבועה בפני עדים, לזה מועיל הביטול ואף דאינו ממש נדרי אונסין שיועיל לו ביטול מחשבה לחוד, היינו משום דהוי דברים שבלב שאינם מוכרחים, אבל ביטול להדיא בפני עדים מועיל (ב"מ).

(ב) אמר כן בלחש כו' – פי' לא אמרינן אמירה בלחש הוי דברים שבלב אלא היכא דאינו משמיע לאזניו אבל במשמיע לאזניו שפיר חשיב אמירתו הוציא בשפתיו לבטל הנדר (ט"ז), וי"א דהרוצה לבטל נדר בשעת נדרו צריך שיהיו דברים שבלב דמוכחים, ולכן דוקא ביטול בקול רם בעינן (ש"ך), ועיקר כט"ז (פ"ת), עי' ש"ך שצריכים "דברים שבלב דמוכחים", כוונתו דאף באמר תחלה "מה שאדור יהא בטל", מ"מ כשנודר אח"כ, רק אם גם בשעה שנודר, כוונת לבו היה שהנדר יהיה בטל, אז אין נדר, ולכן צריך שיאמר תחלה בפרסום לרבים, ובלי זה הרי בשעת הנדר גלוי לכל, וכל זה דוקא אם אינו זכור כלל לתנאו, בזה אמרינן דמה דבטלו מקודם הוי ביטול שיחשוב לדבורו שאח"כ כאלו נעשה בטעות ונכשל בלשונו בלי דעת וכאלו אין פיו ולבו שוים, דאלו ידע מהתנאי לא היה נודר משא"כ בזכור להתנאי א"כ ידוע לו בלבו שכך התנה ושאינו ראוי לו לידור ואעפ"כ הוא נודר ממילא הוי נדר (עי' לעיל סי' רי"ט)? בענין גמר בלבו להוציא פת חטים, ולכן אף שחושב בלבו שהנדר יהיה בטל, לא מהני כיון דידוע בלבו שמבטל ואעפ"כ אמר כן, הוי דברים שבלב ואינם דברים (רע"א), אם חזר אחר הנדר תכ"ד יוכל לבטל בדבור בלחש ואינו משמיע לאזניו דכל שמוציא הדבר מפיו לא מקרי דברים שבלב וצ"ע לדינא (רע"א).

(ג) והא דאמרינן כו' – הג"ה זו שייכא בסעיף ב', וה"ה בנזירות דינא הכי דכל נדרי מבטל הנזירות אף על פי שלא אמר נזירות הרי הוא בכלל נדרים (ש"ך).

(ד) מי שהתנה ואמר: כל נדרי שאדור עד זמן פלוני יהיו בטלים, ונדר בתוך הזמן, ⁶⁶אם הוא זוכר לתנאו בשעת הנדר, נדרו קיים שהרי מבטל תנאו בשעה שנודר. ואם אינו זוכר לתנאו בשעת הנדר, התנאי קיים והנדר בטל. ⁶⁷ויש אומרים שאין התנאי מועיל לבטל הנדר, אלא אם כן יזכרנו [אחר הנדר] תוך כדי דיבור(ד) ¹⁸לנדר ⁶⁸ויאמר בלבו שהוא סומך על התנאי, ויש לחוש לברייהם¹⁹:

¹⁸ עי' לעיל הערה 10.

¹⁹ והוא הוא ההתרת נדרים שאנו עושים כל שנה ערב ר"ה. עי' שו"ת תשורת ש"י (ח"א סי' תקפז) שמסירת מודעה לפני ר"ה וכן כל נדרי מועילים רק למי שמבין אותם, ועי' ברכ"י שהקשה שבאבקה רוכל לא הזכיר צד להחמיר, שזה דעת יחידאה, ויש לחלק בין נדר שאי אפשר להתירו, כמו נזירות שמשון, שבזה סומכים על המתירים. אבל בנדר שיש לו התרה בשאלה יש לחוש, ומש"כ באבקה רוכל שזה יחידאה, אינו כדעת המבוטלת, אלא כלא עיקר.

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג' - סי' רסט)

(ד) א"כ יזכרנו אחר הנדר תוך כדי דיבור לנדר כו' - כצ"ל (ש"ך).
(ג) ⁶⁹התנה על קצת דברים שיהא נדרו בטל בהם ואינו יודע על מה התנה, אם על אכילת בשר או שתיית יין. אם אומר בשעת הנדר(ה): על דעת ראשונה אני נודר שאם אזכור על מה שהתנתי שאלך אחר התנאי, ונזכר על מה התנה, התנאי קיים והנדר בטל. ואם לא אמר: על דעת ראשונה אני נודר, התנאי בטל והנדר קיים:
(ה) אם אומר בשעת הנדר כו' - פירוש ובשעת הנדר הוא זוכר התנאי רק שאינו יודע על מה התנה, ומשום הכי צריך שיאמר על דעת ראשונה אני נודר דאל"כ לא היה לו לידור סתם כיון שזכר שיש תנאי אבל אם לא זכר בשעת הנדר כלל מתנאי פשיטא שדינו כמו בסעיף ב' דאחר כך כשיזכור התנאי בטל הנדר (ט"ז).
(ד) ⁷⁰אין דברים הללו אמורים אלא בשבועה(ו) או נדר שנשבע ונדר לעצמו, אבל מי שהשביעו חבירו או הדירו, אין ביטול זה מועיל לו כלום:
(ו) אלא בשבועה - ובשבועה בנקיטת חפץ לא אתבריר לך דמועיל כל נדרי (ש"ך).

:Commented [YL17]

א הבאתי את דברי הט"ז ונקה"כ שזה בא לפרש את הטור ולא השו"ע.

סימן ריב - דין הנודר בתורה, ובו סעיף אחד:

(א) ⁷¹הנודר בתורה, כגון שאמר: פירות אלו עלי כוונא, לא אמר כלום ואין צריך התרה אם הוא תלמיד חכם. אבל אם הוא עם הארץ(ב), צריך התרה כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים. ⁷²ואם נדר במה שכתוב בה, אסור שהרי כתוב בה איסור(ג). ⁷³נטלה בידו ונדר בה(ד), כמי שנדר במה שכתוב בה דמי. ⁷⁴(אצל הנשבע צתורה), צכל ענין לך התרה וענין לקמן סימן כל"ז):

(א) פירות אלו עלי כזו - דדעתו אגוילים שבה (ט"ז ש"ך).
(ב) ע"ה - וכבר נתבאר לעיל (סי' רה ס"?) בזמן הזה כולם דינם כעם הארץ (ש"ך).
(ג) שהרי כתוב בה איסור כו' - וי"א הטעם מפני שיש בה קרבנות ואזכרות שהן כדבר הנודר שע"י הכתיבה והכנה לקדושה הן קדושות ולפ"ז כ"ש אם אמר בפירוש אני נודר באזכרות שבה דהוי נדר אעפ"י שאין כוונתו על איסור ונדר הכתוב בה וכן אם נדר במקצת יריעות שבתורה אף על פי שאין כתוב באותן יריעות איסור או נדר כיון שיש בהן קרבנות או אזכרות הוי נדר (ש"ך).

:Commented [YL18]

סוף דאורייתא לחומרא?

(ד) נטלה בידו ונדר בה - ה"ה הניח ידו עליו (רע"א * מהר"ם מינץ).
(ה) אבל הנשבע בתורה כו' - וי"א גם בנשבע י"ל דעתו אגוילים, ולכן מי שנתחייב שבועה לא יתנו לו שבועה בלשון זה "הריני נשבע בספר תורה", שמא יתירו לעצמו ויאמר דדעתו על הגוילים א"כ שמניח ידו עליה ואז הוה דינו כאוחזה בידו שזכר כאן (ט"ז), עי' ט"ז שלומד את זה גם בדעת השו"ע ואינו אלא רק דעת הרמ"א (ב"מ), מי שפסקו לו שבועה בס"ת שחסר בה תיבה או אות או יריעה מקרי שפיר שבועה בס"ת וגם אין סמיכת היתר במה שנשבעין בהפטרות כיון שכתובה אשורית ובדיו אפילו מזכיר בפיו הריני נשבע בס"ת זו נמי שפיר אומר כי דברי נביא מקרי ספר ומקרי תורה ומכ"ש כשאוחז ס"ת ממש אלא שחסר יריעה או פסוק דנקרא ס"ת ואפילו אם מסלק עשרת הדברות מתוכה ונשבע ואומר הריני נשבע בעשרת הדברות ג"כ שבועה מקרי. אסור לישיבע בשקר אפילו בלא אחיזת ספר כלל ומה שהמנהג ליתן ספר ביד הנשבע הוא רק לאיים עליו ולהזכירו עונש השבועה הכתובה בתורה ולא דוקא ס"ת אלא ה"ה שאר ספרים שיש בהם שמות וא"כ פשיטא דלא גרע ספר תורה אף שיש בו איזה פסול אכתי חמור קדושתו מכל שאר ספרים (פ"ת).

סימן ריג - שאין הנדרים חלים על דבר שאין בו ממש, ובו ג' סעיפים:

(א) ⁷⁵נדרים אין חלין על דבר שאין בו ממש. ⁷⁶כיצד, אמר: קונם שאני מדבר עמך(א), שאני עושה לך, שאני מהלך לך, שאני ישן עמך אינו נדר. וכן אם אמר: דיבורי ועשייתי והליכתי אסורים עליך ושינה אסורה עלי, אינו נדר. ומיהו מדרבנן(ב) צריך שאלה(ג) (פי' לשאול על נדרו ולמצוא פתח להתירו). ⁷⁷לפיכך ראובן האוסר עליו שמיעת תפלת שמעון, צריך שאלה מדרבנן. ⁷⁸אבל אם אמר: קונם פי(ד) מדבר עמך, קונם ידי עושות לך, קונם רגלי מהלכות לך, קונם עיני בשינה(ה), הוי נדר גמור מן התורה. וכל שכן אם אמר: יאסר

מאיר הדעה על יו"ד זולק'ה' (סי' רג' - סי' רסט')

עליך פיו) לדבורי וידי לעשייתו ורגלי להילוכו. הגה: האומך: דבור פי עליך או נטילת אבן עלי,⁷⁹ ו"א דהוי נלכו(ז) הואיל והזכיר הפה והאבן⁸⁰:

Commented [O19]:
ויגנוסו נוסח

(א) שאני מדבר כו' - הא דאמרינן לעיל (סי' רו ס"?) מודרני ממך שאני אוכל לך כו' לא דמי לכאן דכאן אין ממש לא בדיבור ולא בשינה אבל התם מ"מ המאכל עצמו יש בו ממש והוא קונם המאכל עצמו בענין זה שאני אוכל לך. ולא קשה נמי מ"מ ש כאן שאני עושה לך אף על פי דיש כאן מעשה שהוא ממש דבשעה שנודר אין כאן ממשות לפנינו שיחול הנדר משא"כ במאכל שישנו בשעה שנודר ועליו חל הנדר (ט"ז).

Commented [YL20]:
א הבאתי את דברי הש"ך

(ב) ומיהו מדרבנן כו' - ונ"מ בין נדר דאורייתא לדרבנן לענין שצריך לנהוג איסור כימים שעברו עליהם כדלעיל (סי' רח ס"ב), א"נ כדלעיל (סי' רה סק"ב?) (ש"ך), דוקא באוסר על עצמו אבל לא כשאוסר דבר שאין בו ממש על חבירו, וגם הרי הדיבור וההליכה עדיין אינו בעולם ואינו יכול לאסור דבר שלא בא לעולם על חבירו (רע"א), עי' מ"ש לעיל (סי' רו סק"ב?) נפקא מינה נמי להא (פ"ת).

(ג) צריך שאלה - אפי' בדבר שאין בו ממש ופותחין לו פתח ממקום אחר ומתירין לו נדרו, וע"ל (סי' רח סק"ט?) (ש"ך).

(ד) פי כו' - דהרי פיו וידי כו' יש בהן ממש וע"ל (סי' רלד סע"א) (ש"ך).

(ה) קונם עיני בשינה - היינו כשפירש יום או יומים, אבל נדר סתם בשינה הוא כנודר שלא יישן לעולם והוא נדר שוא. וכן נדר שלא יישן ג' ימים הוא נדר שוא כדלקמן (סי' רלו ס"ד) (ש"ך).

(ו) וכ"ש אם אמר יאסר עליך פי כו' - ברישא שאמר "קונם פי מדבר" יש ספק אי קאי קונם אפה או על הדבור אלא כיון דסתם נדר להחמיר אזלינן לחומרא וכ"ש כאן שבפירוש קאי איסור אפיו (ט"ז).

(ז) י"א דהוי נדר מדאורייתא - ואף על גב דדבור ונטילה לית בהן ממש, מ"מ כיון שהזכיר החפץ ג"כ חל הנדר (ש"ך), אמר סתם "קונם אבן עלי" לא אסר עליו רק הנאתו ומותר ליטלו ולזרקו אא"כ אמר בפירוש קונם זריקת אבן זה עלי (רע"א).

(ב) ⁸⁰האומר: אשנה פרק זה, הוי כאלו נדר לתת צדקה²¹.⁸¹ (לעסות) שאר מלות ונלכו קייס):

(ח) או לעשות כו' - כלומר או כשאומר לעשות שאר מצוה דינו גם כן כאומר אשנה פרק זה והוי נדר ועיין לעיל (סי' רנח ס"ג) (ש"ך), פי' אינו נדר גמור, אלא נחשב לו כאילו נדר צדקה. אבל אם נשבע לשנות פרק זה י"א דהוי שבועה גמורה הואיל ויכול לפטור עצמו בקריאת שמע (ב"מ), צ"ע בדבר, שכן יש מח' אם הגמ' מדבר בלשון כלשון השו"ע או "שבועה אשנה פרק זה" שכן אין נדר אלא איסור על עצמו, ולכן זה מחלוקת, ואסור מטעם ספק דאורייתא (רע"א * מהר"ם).

(ג) ⁸²אמר: קונם עיני(ט) בשינה היום אם אישן למחר(י), לא יישן היום שמא ישכח(יא) וישן למחר.⁸³ אבל אם אמר: קונם עיני בשינה למחר אם אישן היום, יכול לישן היום ולא

Commented [O21]:
נוי

חיישינן שמא למחר ישכח נדרו וישן:

(ט) אמר קונם עיני - דוקא באמר "קונם עיני" אבל באומר "קונם שלא אישן", כיון דהוא אין בו ממש והוי נדר רק מדרבנן לא חיישינן שישן למחר ויהיה למפרע איסור דרבנן (רע"א), ואם לא אמר "היום" לא נאסר בשינה עד אחר שינת מחר, אבל אמר "קונם ככר זה עלי אם אישן", אסור מיד, דבזה הוי כ"מעכשיו", דאם תאמר שלא נאסר עד אחר קיום התנאי, נמצא שיהיה מתקיים התנאי ולא יחול נדרו כלל, דהיינו אם יאכל תחלה הככר ולא יהיה אחר קיום התנאי מקום לנדרו לזה אמדינן דעתיה דמעכשיו קאמר, וקשה לי מההיא דלקמן (סי' רכ סכ"ג?) וצ"ע (רע"א), ואין יכול להתיר היום שזה בכלל דאין חכם מתיר עד שיחול הנדר (רע"א).

Commented [O22]:
י"ש שהביא דעת הר"ן שזה בגלל ברירה, ואין ברירה מן התורה, ואם יש נ"מ?

(י) נדר משינת קבע - אסור לישן עראי שמא ירדם, אא"כ דמניח ראשו בין ברכיו, עי' או"ח (סי' מד ס"?). הנשבע שיעשה כך וכך בחצי הלילה, אין אסור לישן שינת עראי, שמא ירדם, דלא גזרו אלא היכא דאם ירדם יהיה האיסור בגוף השינה משא"כ כה"ג דאין האיסור בגוף השינה, ולכן אם נדר שלא לישן קבע דהאיסור בגוף השינה חיישינן לשמא ירדם (רע"א).

²⁰ עי' לקמן סי' רלד סק"ק(ז).
²¹ עי' לקמן הערה 22, ו-670.

מאיר הדעה על יו"ד זולק' ה' (סי' רג' - סי' רסט')

(יא) ישכח תנאו - דבתנאי לא זהיר אינש אבל בסיפא דעיקר הנדר למחר ונדר לא משכח אינש (ט"ז), וע"ל (סי' רכ"ט), וסי' רלט ס"ו (?) (ש"ך).

סימן ריד - לעבור על מנהג צריך התרה, ובו ב' סעיפים:

(א) ⁸⁴דברים המותרים והיודעים בהם שהם מותרים נהגו בהם איסור(א), הוי כאילו קבלו עליהם בנדר ואסור להתירם להם²². ⁸⁵הלכך מי שרגיל להתענות תעניות שלפני ראש השנה ושביין ראש השנה ליום כיפורים, ומי שרגיל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין מר"ח אב או מי"ז בתמוז(ב) ורוצה לחזור בו מחמת שאינו בריא, צריך ג' שיתירו לו(ג). אם בשעה שהתחיל לנהוג היה דעתו לנהוג כן לעולם, ונהג כן אפילו פעם אחת, צריך התרה ויפתח בחרטה(ד) שמתחרט שנהג כן לשם נדר. לפיכך הרוצה לנהוג בקצת דברים המותרים, לסייג ופרישות, יאמר בתחלת הנהגתו שאינו מקבל עליו כן בנדר, וגם יאמר(ה) שאין בדעתו לנהוג כן אלא בפעם ההוא או בפעמים שירצה, ולא לעולם. אבל הנוהגים איסור בדברים המותרים מחמת שסוברים שהם אסורים(ו), לא הוי כאילו קבלום בנדר.⁸⁶ ויש מי שאומר שאם טועה ונהג איסור בדבר המותר, נשאל ומתירים לו בשלשה בעין התרת נדרים. ואם יודע שהוא מותר ונהג בו איסור, אין מתירין לו אפילו כעין התרת נדרים, דהוי כאילו קבלו על עצמו כאיסורים שאסרתן תורה שאין להם היתר לעולם⁸⁷(והמנהג כסדרא הרמב"ם):

(א) נהגו בהן איסור - מחמת סייג וגדר ופרישות (ש"ך).
(ב) מר"ח אב או מי"ז בתמוז - כמו שנתבאר באו"ח (סי' תקלא ס"ט) (ש"ך), מיירי שרוצה לחזור לגמרי ושלא לשוב למנהגו לעולם, לכך צריך התרה. אבל אם אירע לו איזה מיחוש ורוצה לאכול היום ושוב לעתיד חוזר למנהגו א"צ התרה (פ"ת).
(ג) צריך שיתירו לו כו' - עי' או"ח (סי' תקסח ס"ב) שהרמ"א כתב דתעניות בה"ב או י' ימי תשובה שאירע ברית מילה מצוה לאכול ואין צריך התרה כי לא נהגו להתענות בכה"ג כו' ואם כן הכא אמאי צריך התרה ה"נ נימא לא נהגו להתענות כשאינו בריא ולא קושיא היא דהתם לא נהגו להתענות כשאירע ברית מילה ונהגו לאכול אם כן כל המתענה אדעתא דהכי מתענה דכשאירע ברית מילה יאכל אבל הכא לא אסיק אדעתיה דכשלא יהא בריא לא יתענה והלכך צריך התרה, וכן הוא באכילת בשר ויין בסעודת מצוה בח' ימים לפני ט' באב (ש"ך), ראובן היה לו יום השנה לאביו (יארצייט), והמנהג להתענות, אבל היה סנדק לברית, מותר לו לאכול, ואפילו לא היה סנדק מותר לו להתיר נדרו ולאכול עם הקרואים כל שהוא א' מהמידועים השייך לסעודה, שכן התענית ביום שמת בו אב אינו אלא מנהג בעלמא ולזכרון צער בעלמא, והוא כנדר (עי' ט"ז או"ח סי' רמט ס"ו?), ועי' ש"ך סי' תב סק"ו? שטעם היארצייט משום מזל רע בא עליו, וי"א שבכל שנה דנין אאת אביו, ולכן הבן מתענה ואומר קדיש להגן על המת, אבל כל זה רק סניף לעיקר שהוא הנדר, אמנם בש"ך איתא שלא צריך התרה בכלל, אמנם אפשר דיום שמת בו אביו חמור יותר, ולכן צריך עכ"פ התרה בפני ג', וה"ה סיום מסכת צריך התרה, ועי' ש"ך סי' רמו סקכ"ז (פ"ת * מקום שמואל).

(ד) ויפתח בחרטה כו' - אין שייך לומר להתיר בחרטה אלא מה שנהגו מקצת ההמון ולא כולו אבל מה שנהגו כל ישראל כמו חפיפה ביום לפני טבילה וקבלו עליהם א"א להתיר בכל ענין (ש"ך).

(ה) יאמר - עיין מג"א (סימן קסא סקי"ג) [ז"ל המחבר (קסא ס"ד): שיעור נט"י, כל היד עד קנה של זרוע; וי"א עד מקום חיבור האצבעות לכף היד, וראוי לנהוג כדעת הראשון, ע"כ. וז"ל המג"א: כדעת הראשון. ויתנה בתחלה שלא יהא חובה עליו שמא פעם א' לא יהא לו מים כ"כ, ואם היד מלוכלך לכ"ע צריך נטילה] (פ"ת).

²² עי' או"ח סי' רלח ס"ב: אם יש לו חק קבוע ללמוד כך וכך ליום והיה טרוד ביום ולא השלימו, ישלימו בלילה מיד.

ועי"ש במג"א: דהוי נדר ולכן יתנה בתחלה שלא יהיה עליו נדר (עי' לעיל סי' ריג ס"ב). ועי"ש בפמ"ג: ואם לא משלים בלילה מעוות לא יוכל לתקון, כי ביום של אחריו מחויב בפני עצמו. וקשה איך זה מועיל הרי הלילה של יום הבאה. עי' לקמן סי' רכ"ט א.

מאיר הדעה על יו"ד זולק'ה' (סי' רג' - סי' רסט')

(ו) מחמת שסוברים שהם אסורים - ועכשיו נתברר שהוא מותר ומנהגן היה בטעות שנסתפקו בדבר ועכשיו שנתברר שמותר לא הוי כאילו קבלום בנדר ונראה דה"ה אם היו סוברים שהוא איסור גדול ואח"כ נתברר שאין בו איסור כ"כ לא הוי נדר כדלקמן (סי' רלב ס"י) (ש"ך).

(ב) קבלת הרבים (ז) חלה עליהם ועל זרעם. ואפילו בדברים שלא קבלו עליהם בני העיר בהסכמה, אלא שנוהגין בן מעצמם לעשות גדר וסייג לתורה.⁸⁹ וכך הבאים מחוץ לעיר לדור שם, הרי הם כאנשי העיר וחייבים לעשות כתקנתן(ח), ואף בדברים שהיו אסורים בהם בעירם מפני מנהגם ואין מנהג העיר שבאו לדור בה לאסור, הותרו בהם אם אין דעתם לחזור(ט):

(ז) קבלת הרבים כו' - ע"ל (סי' רכח סקפ"ב? וסקצ"ב?) (ש"ך), אם נהגו באיזה דבר כדעת המיקל ועכשיו הסכימו לאסור הרשות בידם ואין בזה משום מוציא לעז על הראשונים דלא שייך זה אלא בדבר של אישות, ויש חולקים²³. ועי' מ"ש לקמן (סי' רסו סקט"ז?) (פ"ח).

(ח) וחייבים לעשות כתקנתן - היינו דוקא במנהג חשוב שנהגו כן ע"פ ת"ח אבל במנהג גרוע אינו חייב לעשות כתקנתן שלא בפניהן או בפני ת"ח רק בפני ע"ה חייב לנהוג כן כדי שלא יזלזל ואם יש לחוש למחלוקת אסור בכל ענין שאין לשנות מפני המחלוקת, ועי' באו"ח (סי' תסח ס"ד). י"א דמנהג שאינו חשוב דיכולים להתיר בפני ת"ח אם יכול להתיר להם עצמן יש להחמיר וכיון דהדבר ניתן לשיעורים איזהו מנהג הוה חשוב ואיזהו אינו חשוב אזלינן לחומרא ובכל המנהגים בפניהם אין לנהוג היתר ואין חילוק בין ת"ח לעם הארץ, וי"א דמנהג חשוב היינו שהוא ע"פ ת"ח ומנהג גרוע היינו שנהגו בני המדינה מעצמם א"כ לא נתת דבריך לשיעורין בזה ועיין באו"ח (סי' תצו ס"?) נתבאר כל חוץ לתחום אין נותנים עליו חומרי מקום שהלך לשם, וע"ל (סי' פג ס"?) (ש"ך), אין הבן מחוייב להתנהג בהנהגת אביו זולת מה שהתנהג גם הבן מאז שהגדיל שהרגילוהו אבותיו ללכת בדרכיהם ועל אופן זה מיירי נמי המחבר שכתב קבלת הרבים חלה עליהם ועל זרעם דהיינו שכבר נהגו כן יושבי העיר וזרעם והוי כנדרו גם לזרעם ולהכי חייבים לעשות כתקנתן משא"כ אם הבן לא התחיל להתנהג מעולם כמנהג הטוב של אביו אין הבן מחוייב להתנהג בפרישות ההוא (פ"ח).

(ט) הותרו בהם אם אין דעתם לחזור - עי' באו"ח (סי' תסח ס"?) וכן תקעד ס"?) ההולך למקום שאין מתעניין ממקום שמתעניין ודעתו לחזור צריך להתענות כו' אלמא דאם אין דעתו לחזור א"צ להתענות ובאו"ח (סי' תסח ס"ד) ונראה מדבריו דאפי' אין דעתו לחזור נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם, ואפשר דעת המחבר לחלק בין אין דעתו לחזור ומ"מ אין דעתו להשתקע בעיר שהלך לשם רק במקום אחר ובהך גוונא מיירי בסי' תס"ח, ובין דעתו להשתקע במקום שהלך שם ובהכי מיירי שם סי' תקע"ד, ועיקר דלעולם יש לו לעשות כמנהג המקום שדעתו להשתקע שם בין לקולא בין לחומרא (רק במקום שיש לחוש למחלוקת אל ישנה ממקום שהוא שם אפי' להקל) (ש"ך).

סימן רטו - שהנדרים חלים על דבר מצוה, ובו ו' סעיפים:

(א) נדרים חלים על דבר מצוה(א). כיצד, אמר: קונם סוכה שאני יושב(ב)(ג), לולב אני נוטל, אסור לישוב בסוכה וליטול לולב. הגה: ⁹¹ויש אומרים שמלקין אותו על שגדל לנטל המנוה, ומתירין לו (נדרו) ומקיים המנוה. ⁹²ויש אומרים לאינוה) מלקות נדר שוא, רק גזי שזועת שוא, וכן עיקר.

(א) חלים על דבר מצוה - הטעם דנדר כיון שהוא אוסר החפץ עליו שאומר קונם ישיבת סוכה עלי אינו כנודר לבטל המצוה שהרי לא קבל על עצמו כלום אלא אסר החפץ עליו ואין מאכילין לאדם דבר האסור לו אבל שבועה אוסר עצמו מלעשות הדבר ולא כל כמיניה להפקיע עצמו מחיוב מצוה (ט"ז), דוקא נדרים אבל לא שבועה כדלקמן (סי' רלט ס"ד) וע"ש דין נדוי (ש"ך), נדר שלא לישא אשה הראויה לבנים חל עליו הנדר אבל אם נשבע אין שבועתו כלום ואם נשבע סתם שלא לישא שום אשה חלה השבועה בכלל (באר היטב), עיין בזה בתשובת בשמים ראש סימן רי"א ובהגהת כסא דהרסנא שם (פ"ח).

²³ עי' מ"ב (סי' לב סקק"ס): יש להחזיק בהמנהג הזה כדי שלא להוציא לעז על הראשונים וכ"כ המ"א בשם הל"ח אבל מדברי הלבוש והגר"א משמע שיותר טוב לעשות כמה שכתוב בשו"ע.

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג' - סי' רסט)

(ב) סוכה שאני יושב כו' - אבל אם אמר הנאת סוכה עלי מותר לישב בסוכה דמצות לאו ליהנות נתנו ועי' או"ח (סי' תקפו ס"ה)²⁴ (ש"ך), וה"ה אם אמר "סוכה שאני עושה" (ש"ך * רמ"ע), עי' ש"ך, אפילו במודר הנאה מ"מ אסור בהנאת הגוף אף שאותה הנאה אינה מגיע לו אלא ע"י המצוה. אלא כיון שמזכיר בפי' השם סוכה ואמר "הנאת סוכה עלי", ועיקר הנאת סוכה אינה הישיבה שאינה של מצוה, אלא הנאת המצוה הוא עיקר הנאתה. להכי לא חל הנדר משום דמצות לאו ליהנות ניתנו (ב"מ).

[O23] Commented ?

(ג) שאני יושב - ולא הוי דבר שאין בו ממש כיון דמזכיר שם החפץ הנאסר, ע"ל (סי' ריג ס"ב) וע"ל (סי' רלט ס"ד) (ש"ך), עי' ש"ך, וי"א דאף באומר "ישיבת סוכה עלי", נקרא יש בו ממש כיון שמזכיר החפץ, ומדלא כתב המחבר גם כה"ג משמע דלא ס"ל כן, ועי' לקמן (סי' ריג ס"ב) שהמחבר לא מביאו, והרמ"א כן מביאו (רע"א).

(ד) ומתירין לו את נדרו - ואפילו תענית אין לומר שהוא מצוה ויקיים נדרו (ט"ז), וכן משמע בא"ח (סי' תק"ע ס"?) (ש"ך).

(ה) וי"א דאין כו' - מיהו נראה דהיו מכין אותו מכת מרדות (ש"ך).

(ב) נדר להתענות זמן ידוע ואירע בו שבתות וימים טובים ור"ח, מתירין לו נדרו ופותחין לו בהם שאומרים לו: אילו שמת על לבך (ו) שיפגעו בתוך הזמן הזה אלו הימים לא היית נודר, והותר כל הנדר (ז):

(ו) אלו שמת על לבך - וזה שאינו מותר ללא התרה כדלקמן (סי' רלב ס"ו) דהתם שוגג גמור הוא על אביו אבל הכא הו"ל למידע שאי אפשר לשנה בלא שבתות וי"ט, וי"א דלקמן הוי טעות בעיקר הנדר שלא נתכוין לאביו לעולם אבל הכא באוסר על עצמו שנה יודע שיעברו עליו שבתות וי"ט וחל הנדר אלא דפותחים לו אלו היה יודע דאסור להתענות (רע"א).

(ז) והותר כל הנדר - שמותר בכל הימים דנדר שהותר מקצתו הותר כולו וע"ל (סי' רכט ס"?) (ש"ך).

(ג) במה דברים אמורים שצריך התרה (ח), כשקבלו בלשון נדר, שאמר: קונם אכילת ימים כך וכך עלי. אבל אם לא הוציאו אלא בלשון קבלת תענית, אינו דוחה לא שבת ויו"ט וראש חודש ולא חנוכה ופורים (ט) ואינו צריך התרה, ואפילו לא קיבל עליו להתענות אלא בשבת ויום טוב (י) (יא) בלבד (ועיין בא"ח סימן תי"ח):

²⁴ ז"ל: המודר הנאה משופר, אדם אחר תוקע בו וזה יוצא י"ח. אבל אם אמר: קונם לתקיעתו עלי, אסור לתקוע בו אפי' תקיעה של מצוה.

וז"ל המ"ב: המודר הנאה משופר - כגון שאמר קונם הנאת שופר עלי: אדם אחר וכו' - ר"ל אף על גב דאין יכול להפקיע עצמו ממצות שופר בשביל נדר זה דמצוה לא מיקרי הנאה וכנ"ל מ"מ ישמע תקיעת שופר מאחר ולא יתקע בעצמו והטעם כתבו הפוסקים משום דיש הרבה ב"א שיש להם הנאה כשהם תוקעין והנאת הגוף ליכא לשרויי בשביל טעמא דמצות לאו ליהנות נתנו ומ"מ כתבו האחרונים דבשעת הדחק שאין לו אחר מותר לו בעצמו לתקוע רק שאין לו לתקוע כ"א עשרה קולות דהיינו תשר"ת תש"ת תר"ת שהם מעיקר הדין: קונם לתקיעתו עלי - שלא הזכיר הנאה ור"ל שאמר קונם השופר לתקיעתו עלי וע"כ חייל כיון שפירש לאסור על עצמו השופר לתקוע בו כמו שאוסר ע"ע הצרור לזרוק בו אף שאין לו הנאה אבל אם אמר קונם שופר עלי מותר לתקוע בו תקיעה של מצוה:

אסור לתקוע וכו' - ואפילו פירש בנדרו תקיעה של מצוה והטעם דנדרים איסור חפצא הוא וחל אפילו על דבר מצוה ואפילו לשמוע תקיעת שופר מאחר ג"כ בכלל איסור זה. ודע דיש פוסקים שר"ל שאין חל הנדר אא"כ אסר השופר עליו כגון שאמר שופר עלי בקונם לתקוע בו אבל באסר עליו התקיעה כגון שאמר תקיעת שופר עלי בקונם אינו חל דהתקיעה אין בו ממש ונדרים אין חפצא אדבר שאין בו ממש. אמנם כמה פוסקים סוברין שחל אף בזה כיון שעל"פ הזכיר בנדרו חפצא סתמא דמילתא כונתו לאסור החפץ עליו. וכ"ז לענין איסור תורה אבל מדרבנן איכא איסורא בכל גווני אפילו בנדר שאין בו ממש כמבואר ביר"ד סימן רי"ג וע"כ אסור לתקוע בו קודם שיתיר הנדר. ומפורש בפוסקים דכ"ז בנדר אבל בשבועה אינו יכול להפקיע א"ע ממצות תקיעת שופר דמושבוע ועומד מהר סיני לקיים מצות התורה אם לא שכלל בשבועתו לאסור עצמו בשמיעת כל תקיעה דמשמע אפילו בתקיעה של רשות ובזה חל שבועתו בכלל לאסור גם בשל מצוה וישתדל להתיר שבועתו. ואפילו גבי נדרים אם אסר עצמו לשמוע שופר מפלוני אינו נפקע בזה ממצות תקיעת שופר וצריך לבקש איש אחר לשמוע ממנו שופר ואם לא ימצא אחר אסור לשמוע מאיש זה אפילו אסר עצמו בשבועה שאינו כנשבע לבטל את המצוה שבשעה שיצא שבועה מפיו לא היתה לבטל שהרי אינו מצווה לשמוע מאיש זה דוקא:

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג - סי' רסט)

(ח) בד"א שצריך התרה כו' - ההיא דנדרים חלין על דבר מצוה מיירי בנודר בפירוש להתענות ב"ט וההיא דתענית מיירי שאירע כך בתוך הזמן שנדר להתענות דבזה אמרין דאותו הנודר להתענות לא נתכוין לבטל גזירות חכמים וכ"ש דין תורה ביום שלא להתענות, דאלו אמר לשון קבלת התענית הרי אוסר נפשו על האכילה ודומה לשבועה דאין חלה על דבר מצוה אלא דוקא נדר כדאיתא ריש סי' זה ועי' באו"ח (סי' תיח ס"ג-ד) (ט"ז), עי' לקמן סק"א? (נקה"כ), עי' ט"ז "ודומה לשבועה", אבל מ"מ שבועה גמורה לא הוי דאל"כ תחול ככולל. ועיקר דאינו אלא נדר מצוה עי' לקמן (סי' ריג ס"ב), משא"כ אם התענית עבירה (ב"מ).

(ט) ולא חנוכה ופורים - ע"ל סק"א? (ש"ך).

(י) ואפי' לא קבל עליו להתענות אלא בשבת וי"ט - פי' לא מיבעיא ברישא דלא נתכוין כלל לשבת וי"ט אלא אפי' קיבל עליו בפירוש להתענות בשבת וי"ט מ"מ אין הנדר חל כיון שלא אמרו בלשון הרי עלי (ט"ז).

(יא) שם - מעשה באדם אחד שנדר לתת מן הריוח שבא מממונו מעשר וכן נהג כמה ימים ומטה ידו ונתחרט נראה דיכול לחזור בו משום דהריוח לא בא לעולם ואין מקדיש דבר שלא בא לעולם. עי' חו"מ (סי' ריב ס"ט) האומר לכשאקחנו אתננו להקדש הוה עליו שם נדר וצריך לקיים נדרו. נדר להתענות חודש. אומרים לו הרי בזה החודש שנדרת יש יום טוב ושבתות. אומר להם לא נתכוונתי להם, צריך התרה כל שאמר בלשון נדר כדלעיל אלא דאם אמר שבפירוש היה עולה על דעתו שלא להתענות אלא בימי החול ודאי נאמן על זה דהא אינו סותר לשון נדרו שנדר להתענות חודש אחד. אשה שנדרה להתענות אחר פסח שני וחמישי ושני עד ר"ה ולאחר הפסח שאלה מתי תתחיל נראה דתתחיל אחר ימי ניסן אם מנהג בכל המקומות שאין אומרים תחנון כל ימי ניסן, והיינו דוקא בלשון קבלת תענית בעלמא אבל בלשון נדר צריך התרה שהרי נדרה בפירוש להתענות אחר הפסח דלא עדיף מנדר להתענות ביום טוב (ט"ז), וי"א שאין צריך התרה אם לא הוציאו אלא בלשון קבלת תענית וכי' הב"ח קשה תרתי חדא מאי אפילו אדרבה כ"ש הוא דאין בקבלה זו ממש שקבל עליו להתענות בשבת וי"ט בלבד ועוד שהוא סותר דברי עצמו שבספרו הארוך (בב"י בא"ח סימן תי"ח) כתב דמדברי ה"ה והראב"ד נראה דכ"ש הוא וכאן כתב ואפילו ולא דק דלפי האמת כל שכן הוא עכ"ל. ואני אומר דשפיר קאמר אפי' ל"מ ברישא דלא נתכוין לשבת וי"ט אלא אפילו בסיפא דנתכוין לשבת וי"ט בהדיא בפגעו בהן דמה"ט בקבלו בלשון נדר חל בשבת וי"ט במתכוין לנדור בהן ובנדר סתם ופגעו בהם אין צריך שאלה להסמ"ק וא"כ הוה אמינא ה"ה בקבלו בל' קבלת תענית וכן בא"ח סימן תי"ח כתב משמע היכא דאמרינן שאם אירע יום טוב בתוך הימים שקבל עליו להתענות אינו דוחה יום טוב כ"ש היכא דקיבל עליו בפירוש להתענות באותו יום כו' וכן נראה מדברי הרב המגיד והראב"ד כו' אם כן הא דפגעו בהן מפורש בהדיא והא דקבל עליו להתענות בפירוש אף ע"ג דלפי האמת כ"ש הוא מכל מקום הוצרך לומר כן ממשמעות כיון שאינו מפורש בהדיא והוה ס"ד למימר דגרע טפי וכמ"ש ודוק וכן מוכרח ליישב לשון אפי' שכתבו הרמב"ם והט"ו לקמן סימן ש"ז ס"ב וכמ"ש שם בס"ק ו' ע"ש (ש"ך).

(ד) המקבל עליו (יב) בלשון נדר לצום בשבת וי"ט, חל הנדר (יג). וכן הנודר לצום יום ראשון או ב' כל ימיו, ופגע בהם יום טוב או ערב יום כפור, חייב לצום. ואין צריך לומר ר"ח, אבל אם פגע בהם חנוכה ופורים, נדרו בטל (יד). (ועיין צל"ח סימן תקע"ט ללא פסק כן):

(יב) המקבל עליו כו' - עי' מה שכתבנו לעיל סק"א? (ט"ז).

(יג) חל הנדר כו' - מיהו יש להתיר כמ"ש לעיל (סק"ד?), ועי' לקמן (סי' רלט סק"ט?) דאע"ג דחל הנדר ראוי לכופו שישאל על נדרו ולא יעבור על המצוה (ש"ך).

(יד) נדרו בטל - מפני שהם מדבריהם וצריכין חיזוק. ועי' או"ח (סי' תקע"ט?) דלא פסק כן. אלא יחיד שקבל עליו תענית כך וכך ימים ואירעו בהם שבתות וי"ט או ר"ח חנוכה ופורים או ערב יוה"כ כו' אם קבלו בלשון "הרי עלי" שהוא לשון נדר, צריך התרת חכם כו', ויש לחלק כאן בנדר לצום יום א' או ב' כל ימיו, איכא מיגדר מילתא ופנים בדבר שהרי יצטרך להתענות כל ימיו בחנוכה א"כ מיעקרא מלתא דרבנן, אבל באו"ח דמיירי בהדיא שקיבל עליו כך וכך ימים אם כן יתענה חנוכה ופורים פעם אחת או ב' ולא מיעקרא מילתא דרבנן בכך (ש"ך).

:Commented [YL24]
בולבל מהו ט"ז ומהו דרישה

:Commented [YL25]
עבור על הט"ז עוד פעם

:Commented [YL26]
ם ש"ך צריך לעשות בישוב הדעת

:Commented [YL27]
עבור עוד פעם, יש ב"מ שחלק על פירושו ברמב"ם

ס"א²⁵

מאיר הדעה על יו"ד זולק ה' (סי' רג - סי' רסט)

(ה) ⁹⁶הא דנדרים חלים על דבר מצוה, דוקא במצות עשה בין שיש בה עשה גרידא בין שיש עשה בקיומה ולא תעשה בביטולה, ואין הפרש בזה בין איסור הבא מאליו לאיסור הבא ע"י עצמו. אבל על מצות לא תעשה דעלמא(טו), אינו חל בין בביטולו בין בקיומו. כיצד, הרי שאמר: אכילת נבלה עלי, אין הנדר חל עליו. והוא הדין לאיסור הבא ע"י עצמו, כגון שאמר: שבועה שלא אוכל ככר זה, וחזר ואמר: ככר זה עלי, אינו חייב אלא אחת דהיינו משום כל יחל דשבועה. וכן אם אמר: שבועה שלא אשתה וחזר ואמר הריני נזיר(מז), ושתה, אינו חייב אלא אחת דהיינו כל יחל דשבועה. אבל הנזירות לא, אא"כ נשאל על השבועה(ניז) שאז חל הנזירות עליו. ⁹⁷והנדר חל על מי שנשבע שיישן(יח) או שישתה, ואף על פי שיש בביטולו לא תעשה:

(טו) אבל על מצות ל"ת דעלמא אינו חל בין בביטולו בין בקיומו. לפ"ר תמוה מה עסק לביטול לא תעשה ע"י נדר הא נדר אינו חל כלל באעשה כיון שהוא רק איסור חפצא. וניחא לי ע"פ מה דאיתא סי' רל"ב אם אמר קונם כל פירות שבעולם עלי לא חל הנדר והוי נדר שוא. ובסי' רל"ו בבי"ב מביא בשם הרא"ש שהטעם משום דסתם לעולם משמע ואי אפשר לחיות בלא כל הפירות שבעולם. ויש להקשות הא גם שם מביא הבי"ב בשם הר"ן שהקשה על דין הרמב"ם דהיינו אם נשבע שלא לאכול ז' ימים דהוי שבועת שוא ומלקין אותו ומותר לאכול לאלתר ואמאי נימא שלא יאכל עד שיסתכן ושוב תדחה שבועתו מפני פיקוח נפש וכתב וטעמא היינו משום דהוה ל"י נשבע לעבור על ד"ת שנשבע להמית עצמו הילכך הוי שבועת שוא. וזה ניחא בשבועה אבל אם אסר בקונם כל פירות שבעולם דנדר חל על דבר מצוה נשאר הקושי' יהא באיסור כל פירות עד שיסתכן. משא"כ להרשב"א שהנדר אינו חל בביטול ל"ת זה נמי דכותי' דודאי במיתת עצמו הוא מוזהר בלאו דלא תרצח ושפיר הדר שייך תי' הר"ן ובאופן זה הוא דשייך ביטול לא תעשה ע"י נדר ודוק (ב"מ) ²⁶.

(טז) **ואמר** הריני נזיר - קשה לי הא הוי כולל מגו דנאסר בחרצנים וזגים וצ"ע אח"ז רב מצאתי בעזה"י בת' זכרון יוסף (ס"ס"י כ"ו) שעמד בזה (רע"א) ²⁷, לא נקט בש"ע אלא לדוגמא בעלמא ומיירי שהיה כועס או מתאבל או שיכור ואמר הריני נזיר מכוס זה בתר דנשבע שלא לשתותו דבכה"ג אין אסור רק בשתיית כוס זה (פ"ת). (יז) אא"כ נשאל על השבועה כו' - כלומר כשנשאל על השבועה אחר שאמר "הריני נזיר" שאז חל הנזירות למפרע וע"ל (סי' רכ"ט וס"ס רל"ט) (ש"ך).

(יח) חל על מי שנשבע שיישן כו' - אם נשבע שבועה שאישן ואחר כך נודר קונם שינה עלי דחל הנדר כמו באומר לאשתו הנאת תשמישך עלי דחל הנדר כדלקמן (&) אף על גב דבאומר תשמישי עליך לא חל דהוא משועבד לה מ"מ יכול לאסור הנאתו ממנה אף על פי שהוא משועבד לה הכי נמי כאן אף שהוא חייב לישן או לשתות יכול לאסור הנאת השינה עליו בלשון נדר ולא דמי למ"ש תחילה אם נשבע שלא לאכול ככר זה ואח"כ אומר קונם ככר זה עלי דלא הוה נדר דשם הוי הנדר ג"כ כמו השבועה משא"כ כאן הוי הנדר להיפך מהשבועה חל כמו בקונם הנאת תשמישך **על** (ט"ז).

(י) ⁹⁸[י"א] שאם נדר(יט) מדברים האסורים, כגון נבלות וטריפות, חל הנדר ואם אוכל מהם עובר בלא יחל. ⁹⁹אבל אם(כ) התפיש בהם דבר אחר, אינו נתפס, שאין דעתו אלא בעיקר האיסור דהוי ליה מתפיש בדבר האסור(כא). ¹⁰⁰אבל דבר שאסור מדרבנן, ואסרו עליו בלשון נדר והתפיש בו דבר אחר, נתפס בנדר ואסור. הגה: ¹⁰¹הנודר או הנשבע שלא לאכול מנה זליל פסח, אין מנה עשירה זכלל(כז). אצל אס נדר שלא לאכול מנה כל הסנה, אפשר דמנה עשירה זכלל.

(יט) י"א שאם נדר כו' - יש לגרוס וי"א כו' בוי"ו וחולק על מ"ש לעיל דאין הנדר חל על לא תעשה ועל זה אמר וי"א דחל עליו וכל זה מסעיף ה' (ט"ז), וכן אם אמר שבועה שלא אוכל ככר זה וחזר ואמר קונם ככר זה עלי חייב שתים וכן אם נשבע שיאכל ככר זה ואח"כ אסרו עליו בקונם אסור לאכלו לפי שהנדרים חלים ע"ד מצוה ושבועות (ש"ך), עי' ש"ך

:Commented [YL28]

י' ש"ך שדחה דברי הב"ח, וצ"ע אם יש הלכה שיצא מזה.

:Commented [YL29]

בדוק אם באמת נתחדש משהו

²⁶ לא עשיתי
²⁷ לא עשיתי.